

ELOFIZETES

HELYBEN:

Egy évre ..... 24 korona.
Egy hónap ..... 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre ..... 28 korona.
Egy hónap ..... 2 k. 40 l.

HIRDETÉSEK:

6-basabos petít sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.

Nyilatkozati petít sor 40 fillér.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

Arad, 1911.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF

Szombat július 1.

Mai számunk főbb közleményei:

Az appropiációs javaslat.
Aradmegyei jegyzők jubileuma.
„Fiók véderővita.”
Barát Armin ünneplése
Feszty Árpád Aradon.
A vértanúk emlékének megőrzése.
Megszökött bányaspekuláns.
Gyujtogatással vádolt nagykereskedő.

AZ ARADI
KÖZLÖNY HATÁROZATI
KÖNYVTÁRA

A véderő-vita.

Arad, június 30.

Megint harci riadók hangzanak, s megint nehéz komolyan venni. Ugyszólván alig volt olyan fázisa a mostani országgyűlésnek, alig volt olyan nevezetes javaslat, a banktörvénytől előre és hátra, a melyet az ellenzék, különösen a Justh-párt ne fenyegetett volna a végsőkig, a legvégsőkig és a legeslegvégsőkig menő küzdelemmel. Vannak emberek, a kik csak felső fokban tudnak beszélni: középfok és alafok az ő gondolkodás módjukból, az ő beszédükből hiányzik. Ilyesféle a Justh-párt; a normális ellenzéki szerep hiányzik az ő programjukból: egy van, a melyet lehetnek, s minden esetben szükségesnek tartanak: az obstrukció. Az már azután nem az ő erényük, hogy a viszonyok, a közvélemény hatása, meg egy kissé az ő gyöngeségük eltéríti őket ettől, s ha a harc csakugyan a végsőkig tart, ez a „végső” hamar következik be.

Most is alighanem így lesz. Amint beljebb olvasható, a képviselőházban ma minimális érdeklődés mellett megkezdtek az appropiáció megvitatását.

A függetlenségi párt minkét árnyalatának vezérszónoka szóhoz jutott ma, és előterjesztette a két árnyalat egy-egy határozati javaslatát. Mindkét határozati javaslatban előre veti árnyékát a véderő-vita, mert mindkét javaslat a véderőreformnak napirendről való levételére óhajtja a kormányt utasítani. A két frakció határozati javaslatai mutatják azonban azt a nagy ellentétet is, amely Kossuthék és Justhék felfogásában fennáll. Amíg ugyanis Deésy Zoltán a Kossuth-párt nevében a véderőreform elhalasztását követelte, mindaddig, — amíg a nemzeti aspirációk ki nem elégittetnek, addig viszont Holló Lajos a Justhpárt nevében nemzeti vívmányokat nem sürgetett, hanem az általános, egyenlő és titkos választói jog megalkotását követelte, a véderőreformot megelőzőleg.

Nyilvánvaló tehát, hogy a két függetlenségi párt eltérő célokért megy a harcba s nem is valószínű, hogy a küzdelemre most már a közös alapot megtalálják. A felfogásban egységes és harcrakész munkapárt győzelmi esélyeit ez a helyzet igen kedvezőknek tünteti fel. Az appropiációs vita terjedelme tulajdonképpen meglehetősen közömbös, mondanivalója már a vezérszónokoknak is alig volt, előreláthatólag még kevesebb lesz a jelentéktelenebbeknek, az unalmas és üres beszédek hosszú áradata, azonfelül éppen nem lesz alkalmas arra, hogy rokonszenvet keltsen ez iránt az általános közöny mellett induló vita iránt, mely akár két hétig, akár három hétig húzódik az

ellenzék pozícióját megerősíteni nem fogja, mialatt a képviselőház az appropiációt tárgyalja, a bizottságok lassankint elkészülnek a véderőjavaslatok előzetes megvitatásával.

Maga a véderőtörvény a plenaris tárgyalásra már teljesen készen áll és Solymossy előadó, nemsokára előterjeszti jelentését a képviselőháznak. A jövő héten a honvédségi törvény fogja a bizottságokat foglalkoztatni, azután pedig haladéktalanul a katonai bünvádi perrendtartásra kerül a sor.

Az appropiáció megszavazása után ilyenképen haladéktalanul megkezdődhetik a véderővita, melynek kezdete előtt az ellenzék unalmas beszédek áradatában már most pazarolja a puskaport. Igen jó hatást kelt, hogy a kormány még a katonai javaslatok tárgyalása előtt elintézni óhajtja a nagy szociális célokra szolgáló altruista agrár-bankról szóló törvényjavaslatot. Az egyik oldalon tehát a szükségletek kielégítése mellett a sürgős gazdasági igények kielégítésére is gondolnak, a másik oldalon pedig a kellően meg nem okolt és túlzásokba ragadó harora.

Dalás, zengő emlékeket nyit fel a véderővita. Voltak nagy véderővítái a magyar parlamentnek, hatalmas szónoki tusákkal, a melyeket az utca akkordjai kísérték s amelyek forgatagában katonáknak is szerepe jutott.

De azóta az idők megváltoztak. Nem szólva arról, hogy a kérdések, amelyeket a most meginduló véderővita magában foglal, egész más természetűek, mint amelyek annak idején oly nagymérvű izgalmat tudtak

Ketten elaludtak.

Irtá: Angyal János.

— Anyukám, anyukám! Nézd, mit kaptam az orvosbácsitól! Milyen szép! Gurul is ám! Ezekkel a kedves naivságú mondásokkal rontott be a négy éves Palika anyukája szobájába.

A fehér arcu anya bágyadt lihegése most e pillanatban még nehezebb, fájóbb, szinte fojtó. Nem az fáj neki, hogy Palikája nem sajnálja őt kinos, haláltjósló betegségében. Az keseríti nagyon, hogy miért is kell az ő ártatlan gyermekének anya nélkül maradnia. Mert hát éri, hogy menthetetlen. Azért mégis hivatató mosolyt erőszakol száraz ajkára. Palika most egészen közel húzódik a tiszta fehér ágyhoz. Vigasztalja anyukáját az orvosbácsitól kapott tizfilléressel.

— Anyukám ezért veszek neked orvossgot. Ugy-e akkor elmegy a vásárba? Hozol nekem olyan sapkát, mint amilyen a huszároknak van. De szeretnék olyant is, ami így szól: tu-tu. Ez utóbbi két szöcskát a kis ökléből alakított trombitaformán fujta ki.

— Majd elmék én kis fiam a Jézuskához. Nekem oda kell ám elmennem. Megmondom neki, hogy hozzon neked sapkát és trombitát.

— Én is elmegyek veled, anyukám. Majd megmutatom, hogy milyen sapkát hozzon a Jézuska. Ugy ám, de kard is kell!

— Te oda nem jöhetsz Palikám... Nagyon messze van, elfáradsz.

— Ha elfáradok, majd mondom és fölveszel. — Kardja is van a Jézuskának?

— Van annál minden, fiam. Hoz ő neked kardot is... A legszebbet hozza.

— Mikor megy a Jézuskához? — Odaadhatom neki ezt a pénzt?

Nagyra nőtt a kicsiny lélek ama pillanatban, amikor az az ötlete támadt, hogy ő pénzt ad a Jézuskának.

Nagy dolog az. Ha ismerné az emberek életében megnyilvánuló összes jótéteményeket, akkor is azt vélné most a legnagyobbnak, amit ő a tizfilléressel gyakorol. De hát az anya nem akarja letörni a kis fia lelkében emelkedő illuziót. Nem mondja azt, hogy a Jézuskának nincs szüksége pénzre. Palika felé nyújtja betegségében megfonnyadt, száraz kezét eme szavakkal:

— Add ide Palikám a pénzedet... Elviszem a Jézuskának... Megmondom neki, hogy egy jó kis fiu küldte.

Palikájának e szavakra összehúzódtak a

tizfilléres körül. Ugy látszik mégsem szeretne ilyen hamar megválni a fényes — kerektől.

De mégis győz a sapka, a trombita, meg a kard. Nagyobbak azok. Meg azután lesz közöttük olyan is, ami fényesebb a tizfilléresnél.

Ezek fordulhattak meg a kis buksi-fejben, amikor az előbb összeszorult ujjacskák most az anya csontos markába perditették az orvosbácsi ajándékát.

— Soká viszed el a Jézuskának? Megmondd, hogy jó voltam.

E szavakkal vett bucsut Palika a tizfillérestől, amit anyukája észrevétlenül csusztatott a párnája alá.

— Anyukám, azt mondta a Julesa, hogy te meghalsz. Miért halsz meg? Nekem is meg szabad halni?

Ezek a szavak visszafojtották e pillanatban a jó anya szavait. Halottszinü arcát a fehér párnába ásta és úgy zokogott lopva. Kiszáradt szeméből már nem fakadtak könnyek. Csak a lelke sirt. De azt is igyekezett eltitkolni kis fia előtt:

Beszélt zavartan, kinnal:

— Galambom, én meghalok... Elmék a kis anygalkához... Jó ott nagyon.

— Vigyél el engem is, anyukám! — Ugy-e az anygalkának nincsen kardjuk?

fölkavarni, — a közvélemény már egész más lélekkel kíséri a katonai kérdéseket. Belátja, hogy rajongani nincs ugyan ok értük, de olyan szükséges valamit jelentenek, amelyek elől kitérni nem lehet; s végül, ha már nemzeti szempontról van szó, ritkán sikerült a magyar álláspontot annyira érvényesíteni, mint ép a katonai bünvádi perrendtartás kérdésénél.

Ezen át fog esni a parlament, amint egyéb, ennél nagyobbak képzelt nehézségen átesett. S az ellenzék, amely erre tartogatta a nagy ágyút — a végén újra találni fog új problémát, új javaslatot, amelyre megint megüzenni a végsőkig menő harcot, a parlament levegőbe röpítését.

Az appropriációs javaslat.

(A képviselőház ülése.)

Távirati tudósítás.

Budapest, június 30.

A képviselőház ma megkezdette az appropriációs javaslat tárgyalását. A vita első napjain az ellenzék két vezérszónoka szólalt fel. Désy Zoltán a Kossuth párt és Holló Lajos a Justh-párt nevében és mindkettő határozati javaslatot nyújtott be a javaslat tárgyalásának elhalasztása iránt.

A képviselőház mai üléséről részletes tudósításunk a következő:

A Ház mai ülését délelőtt féltizenegy órakor nyitotta meg Berzeviczy Albert elnök. A jegyzőkönyv hitelesítése után harmadszori olvasásban elfogadták az új genfi egyezmény becikkelyezéséről szóló törvényjavaslatot. Napirend szerint következett az appropriáció tárgyalása.

Hegedüs Loránd előadó ismerteti a javaslatot, amelyből megállapítja, hogy az összes idei rendes és rendkívüli kiadások a bevételből fedezhetők. A bevételi tételek között szerepel Kina 230.000 koronás hadikárpótlása. A javaslat magában foglalja a szeszadó fölemeléséről szóló törvénynek Ausztriától függetlenül való végrehajtását és a gyümölcspálinka megadózá-
sának rendezését.

Désy Zoltán a Kossuth-párt nevében beszél. A jelenlegi kormány első költségvetéséről van szó s ezért bővebben óhajt vele foglalkozni. Összehasonlítja a koalíciós kormány utolsó budgetjével, amelyből azonban kivessi az annexiók költségeit. A régi költségvetés bevételei kevésbé voltak oly bizonytalanok, mint a mostanié. Ismerteti a bevételeket és kiadásokat s ebből azt állapítja meg, hogy az utóbbiak emel-

Az anyai szívből már nem fértek a szenvedések. Tolultak fölfelé, a torokba.

Elzárták a nyílását. Csak egy nagyon kicsiny kaput hagytak ott, amelyen a szagotott pihegesssel kiröppenhetett még egy-egy elayujtott szó:

— Az anygalkáknak... nincsen kardjuk... De van... szép tiszta... fehér szárnyuk... Avval engem... betakarnak.

— Anyukám, én szeretnék látni egy anygalkát. Nem attól küldi el Jézuska a kardot?

— Anyukám, szeretik az anygalkák a cukrot? — kérdezte a gyerek kis csönd után.

Bántotta Palikát, hogy már másodszor nem szól semmit az ő anyukája. Ezért több erőt önt a hangjába. Majd szinte visít, mint a bölcsőbeli éhes csecsemő. S ezt még azzal is megtoldja, hogy egy-két jó erőset ránt a paplan lecsüngő sarkán.

— Anyukám, anyukám! Add ide a pénzemet! Megmondom a Jézuskának, hogy elvetted.

Csönd. A fiu újra szól:

— Ah—nyuh—káám!

Ezt már csak amolyan álmos hangon szepgette. Nem ébredt fel anyukája. Ő maga is a földre rántott paplanra bóbiskolt s elaludt. Alusznak mindketten. Vajjon ki álmodja a szebbet, Palika vagy az anyukája?...

kedése nagyobb, mint a bevételeké. Mindazonáltal az államháztartás mérlegét kedvezőnek tartaná, ha nem kellene attól félni, hogy a közösügyes kiadások fölbillentik az egyensúlyt. Új beruházásokra nem fordítottak gondot s ezt nem lehet eléggé elítélni.

Elnök: A szónok kérésére az ülést öt percre felfüggeszti.

Szünet után Désy Zoltán azt az alkotmányjogi garanciát fejtegeti, hogy költségvetés nélkül nem lehet és nem szabad kormányozni és mégis másfél éves kormányzás alatt ez az első rendes költségvetés. Tiltakozik az indemaitásokkal való folytonos kormányzás ellen, mert ez a meglévő jogok visszafejlődésére vezetne. Nagyön helyes a pénzügyminiszternek az a fölfogása, hogy költségvetés nélkül ebben az országban egy percig sem volna szabad kormányozni. Csak hogy ez intézményes biztosítékkal garantálni kellene a mindenkori többség számára. A legjogosabb a nemzet küzdelme a katonai téren, amely nem tíz év óta, hanem a véderővita óta folyik. Ezt a kérdést csak úgy lehet megoldani, ha közmegnyugvást teremtünk. Ez az 1899-iki véderőreform után következett be s ennek folyamánya a fegyveres haderő el-sorvadása. A békének csak egy módja van: a király és a nemzet között az értelmi és érzelmi meggyőzés létrehozása. Ha a kormány komolyan akar békét, akkor figyelmeztesse a királyt arra, hogy az ellenzék már a miniumura leszállította a nemzet jogos követeléseit. Olyan kormánynak, amely folyton új és új terheket rak a nemzetre, de semmi ellenszolgáltatást nem hoz, semmit meg nem szavaz. Bejelent, hogy a katonai javaslatokkal szemben minden parlamentáris eszközzel küzdeni fognak. Határozati javaslatot nyújt be s abban utasítani kéri a kormányt, hogy a véderőjavaslatok tárgyalását halassza el addig, amíg megteszik rajta azokat a változásokat, amelyek a király és nemzet közötti megértés szempontjából szükségesek.

Szekulics Lázár a horvátok nyelvi és személyi sérelmeit tárja föl s azok orvoslását kéri. A javaslatot elfogadja.

Holló Lajos: Örömmel honorálja azt a hazafias megnyilatkozást, amely Szekulics beszédéből kiáradt; a Házban bizonyára pártkülönbség nélkül viszonzozák ezt az érzést. A magyar alkotmányküzdelem soha sem állt eilen-tében a horvát érdekekkel s ezért azt kéri, hogy ha mi alkotmányunkért harcolunk, a horvátok se álljanak oda ellenségeink mellé és a trialisztikus törekvések szolgálatába. A javaslatot politikai szempontból bírálja s kijelenti, hogy azt nem fogadhatja el, mert úgy ő, mint a függetlenségi párt bizalmatlan a kormány iránt. Csak az a nemzet képes érvényes-sülni, amely önmaga tartja kezében fejlődés-nek eszközeit. A parlamentáris életnek természet-s követelménye a költségvetés megszava-zása, de kéri, vajjon a nemzeti törekvéseknek érvényesülése nem tartozik-e a parlamentáris élet természetes követelményei közé? Összhan-got kíván a nemzet és a király közt, de ez nem jelenti, hogy kiadjuk kezünkben a nemzeti élet fegyvereit. Országunk kulturális és gazdasági téren elmaradott, milliárdokat feleltünk ide-geen munkákért, véreink kénytelenek kivándorolni s ezzel szemben nem kívánatos elemek jönnek be. A kormány csak a lemondás poli-tikáját követi. A múlt kormány behozta a te-herviselés igazságosabb megosztást célzó tör-vényt, de a mostani kormány annak végrehaj-tását emulasztotta. A dohányárak emelése is a kisembert sújtja, mert száz perccel emelték a legcsekélyebb értékű dohánytermékeket, ép azokat, amelyeket a kisemberek fogyasztanak. Emelték a petroleum árát is, de a villamos és gázvilágítás ára maradt a régi. A kis üstön fött pálinka gyártásával foglalkozókat is rop-pant súlyosan érintette a kormány. Egész társa-dalmi rétegeket döntöttek válságba ezzel az igazságtalan adóemeléssel. A birói állás füg-gtelenségéhez is hozzányult a kormány s megdöntötte azt az elvet, hogy a biró át nem helyezhető. A célszerűség érve alatt megdön-tik magát a jogelvet. Megemlíti itt Tisza nagy-szalontai esetét, amely szerinte nem szolgálta a jogtiszteletet.

Tiltakozik a nagyarányú katonai beruházások ellen, mert ezt az ország teherviselési képessége nem bírja el. Különösen a tengerészeti költségvetés horribilis emelkedését tartja káros-

nak. Mindezek ellen csak az általános választó-jog segíthet, amelyet már a trónbeszédben is megígértek. A függetlenségi párt e mellett van és ezért küzd. Határozati javaslatot nyújt be, hogy a Ház utasítsa a kormányt az általános választójog megalkotásáról szóló törvényjavaslatnak még a véderőjavaslatok benyújtása előtt való előterjesztésére.

Az elnök félbeszakítja a vitát és negyed-háromkor berekeszti az ülést.

Aradmegyei jegyzők jubileuma.

— Diszközgyűlés Magyarpécskán. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 30

Lélekemelő ünnepély folyt le a Jegyző-Egyesület kebelében esütörtökön Magyarpécskán, a hol Borsos Lajos és Suhajda Béla 50 éves és Povázsay Soma magyarpécskai főjegyző, mint a Jegyzői-Egyesület elnöke 25 éves jegyzői működésének évfordulóját ünnepelték meg. A vármegyéből mintegy 70 jegyző vett részt az ünnepélyen, részt vettek továbbá a vármegye vezérférfiai közül Schill József vármegyei főjegyző, Darányi János tb. főszolgabíró, Thold Orbán vármegyei levéltárnok, a járásbeli főszolgabírák közül Mladin Miklós eleki, Hankó Jenő tarnovai főszolgabíró, Vukuleszku Titusz és Schauer Gábor tb. főszolgabírók, továbbá Borsos Béla vármegyei főorvos és Bürger Ferenc zádorlaci jegyző, a temesvármegyei Jegyzők Egyesületének elnöke. Taviratilag kimentették magukat Dálnoki-Nagy Lajos vármegyei alispán, Jakabffy Gyula vármegyei aljegyző, Faragó István vilá-gosi főszolgabíró, Edes Elemér, Novák Kornél tb. főszolgabírók és Hunyár Algernon pécskai szolgabíró.

A jegyzőket Magyarpécskán előkelő pécskai gazdák fogatai várták a vasutnál, honann a község-háza elé hajtvá, onnan a róm. kat. templomban megtartott ünnepi nagymisére vonultak fel. A nagymisét Raskó Sándor róm. kat. esperes eb-lebrálta fényes segédlettel.

Misé után a jegyzők diszközgyűlésüket tartották meg Vaja Antal egyleti alelnök elnöke alatt. A közgyűlés egyhangú határozattal Borsos Lajos és Suhajda Béla jegyzőket 50 éves és Povázsay Soma egyleti elnököt 25 éves jegyzői működése alkalmából melegen üdvözölte, érdemeiket jegyzőkönyvben megörökíteni határozta, Borsos Lajos és Suhajda Béla nyugdíjba távozása felett sajnálatát fejezte ki s hogy az eddigi kapocs továbbra is megmaradjon, őket az egylet örökös disztagjává választotta. — A jubiléumokat küldöttség hívta meg a diszközgyűlésre, a hol az elnök a következő szavakkal közölte a kartársak határozatát:

„Amint a napkeleti bölcsök sem adhattak kincset érő ajándékot a kisdednek, akképen mi sem jutalmazhattuk érdemeik szerint a mi apostolainkat.“ Tolmácsolta a kartársak szeretetét, háláját és ragaszkodását azzal a kéréssel, hogy maradjanak az egyletnek olyan kiváló munkásai a jövőben is mint amilyen a múltban voltak. Működésükre az Isten áldását kérte.

Povázsay Soma a maga és jubiléumkartársai nevében megköszöni a kitüntetést, a maga részéről nem fogadhatja el az elismerést, mert szerinte a feladat végzésénél kezdődik a kötelelességteljesítés. A kartársak szeretetének megnyilvánulását hálás szívből köszöni, ezután Schill József vármegyei főjegyző emelkedett szólásra, költői szavakkal méltatja a jubiléumok érdemeit, a vármegye közönsége érdekében kifejtendő közös munkára hívja fel őket, a jubiléumoknak hosszú életet, jó egészséget és boldogságot kíván.

Borsos Lajos és Suhajda Béla meghatóan köszönik meg a szeretet és elismerés ilyképeni megnyilvánulását, éltetik a szorgalmas és nagytehetségű vármegyei főjegyzőt és a kartársakat.

Ezután következett Borsos Lajos és Suhajda Béla nyugdíjainak megállapítása, ami egyhangú

határozatba menvén, elnök megköszönte a magas vendégek és a kartársak szíves részvételét a diszközgyűlést berekesztette.

Déli 1 órákor közös ebéd volt a Heller-féle vendéglőben, ahol a felszólalók üdvözölték a jubiléumokat, a vendégeket és Magyarpécska község magyaros vendégszerető közönségét, majd délután három órákor asztalt bontva, távoli lakhelyükre utaztak el.

„Fiók véderővita.”

— Az ellenzék az appropriáció ellen. —

Távirati tudósítás

Budapest június 30.

A képviselőház ma megkezdte az appropriációs javaslat tárgyalását, mely után a katonai javaslatokra kerül a sor. Mivel a kormány ragaszkodik ahhoz a tervéhez, hogy a katonai javaslatokat még a nyár folyamán letárgyalja, a közjogi ellenzéknek minden törekvése oda irányul, hogy az appropriáció tárgyalásának elnyújtásával a kormány e törekvéseinek keresztülvitelét megnehezítse, különösen készülődik erre a Justh párt, melynek részéről Justh Gyula ma úgy nyilatkozott, hogy az appropriációnál fiók véderővitát fognak rendezni. A Justh part arra kötelezte tagjait, hogy az appropriációs javaslatnál valamennyien felszólaljanak. A Kossuth pártból hír szerint 10—12-en fognak felszólalni és ilyenformán a vita hetekig is eltarthat. Általában azt hiszik, hogy a kormány az üléseket a jövő héten ismét megfogja hosszabbítani.

A nyári hadviselés tehát ezek szerint megkezdődött. Megkönnyíti az ellenzék harcolását, hogy az appropriáció bizalmi kérdés, melynek keretében a kormány egész működését szelvényben-hosszában vita tárgyává lehet tenni, megnehezíti a nyár, melyben az üdülni vágyó képviselőket ugyancsak nehéz lesz együtt tartani. Az ellenzék el van tökévelve, hogy az obstrukció fegyverét is igénybe veszi és a határozatképtelenség folytonos felvetésével fogja nyugtalanítani a kormányt. Viszont kormánypárti körökben abban bizakodnak, hogy a nagy megegyeg le fogja lohasztani az ellenzék vitatkozó kedvét.

Mai politikai távirataink a következők:

Féremagyarozott miniszteri nyilatkozat.

Budapestről jelentik: Sokat beszéltek ma a Házban Lukács László pénzügyminiszternek arról a minapi megjegyzéséről, hogy a katonai kérdés elintézése már csak azért is kívánatos, hogy az utána előtérbe nyomuló fontos kérdésekben — s ott elsősorban mindenki a választójogot érti — új pártformulációk jöhessenek létre. Az ellenzéknek az a nézete, hogy itt Lukács a konzervatív és radikális irány szétválasztására célozott s megjegyzésének éle Tiszák ellen irányult. Azt beszélték ma a Házban, hogy a pénzügyminiszter erről a kérdéstről az appropriációs vitában részletesebben is nyilatkozni fog, illetőleg magyarázni fogja multkori megjegyzését.

Ellenzéki oldalon ma nagyban kolportáltak ezt a nyilatkozatot és úgy akarták feltüntetni, mint hogyha ellentétek volnának a kormánypártban. Lukácsnak fülébe került a dolog és ezzel vetett véget a téves magyarázatoknak:

— Egy rosszul stilizált mondat félreértése az egész. Csak így lehetett kiolvasni belőle azt, hogy új pártot akarok. Majd felszólalok az appropriációs vitánál és megállapítom annak a mondatnak helyes értelmét.

A véderőjavaslat Ausztriában.

Budapestről jelentik: A folyosón megkérdezték Khuen-Héderváry miniszterelnököt, hogy

mi lesz a véderőjavaslat Ausztriában. A miniszterelnök erre a kérdésre kitérően válaszolt: — Epen ma levelet kaptam Bienerth báró volt miniszterelnöktől, amelyben elbucszott tőlem.

A főrendiház ülése.

A főrendiház ma Csáky Albin elnöklésével ülést tartott.

Khuen-Héderváry gróf miniszterelnök átnyújtotta a királynak a főrendiházhoz intézett legfelsőbb kéziratát. Vigyázó Ferenc gróf jegyző felolvasta a királyi kéziratot, amelylyel ő felsége Kemény Kálmán bárót, a főrendiház alelnökét, fölmentette tisztségétől és helyébe Jósika Samu bárót nevezte ki. Bejelentette ezután az elnök, hogy a király Festetics Tasziló gróftól hercegi rangra emelte. A jelenlévő új herceget a főrendek zajosan megéljeneztek.

Napirend előtt szólásra emelkedett Zselénszki Róbert gróf, aki önálló indítvány kapcsán törzsetörvény-javaslatot terjesztett a főrendiház elé azzal, hogy a javaslatot a főrendiház tegye át a kereskedelemügyi miniszterhez és kérje föl a minisztert, hogy azt tárgyalás céljából terjessze a képviselőház elé. (Helyeslés.)

Az elnök javaslatára kimondotta a főrendiház, hogy az indítvány megokolását az ősi ülésszak egyik ülésén kívánja meghallgatni. Majd elhatározták, hogy ezentul a főrendiház termeinek megtekintéséért a látogatók egy korona belépődíjat tartoznak fizetni az országgyűlési alkalmazottak segítő egyesülete javára.

Vita nélkül elfogadták a főrendiház jövőévi költségvetését és áttértek a mentelmi ügyek tárgyalására.

A pozsonyi főügyészség hamis vád büntette miatt kérte Eszterházy Károly gróf pozsony-oseklési lakos mentelmi jogának fölfüggesztését. Degenfeld Imre gróftól pedig a budapesti főügyészség hatóság elleni rágalmozás címén kérte ki. A mentelmi bizottság mindkét főrend mentelmi jogának fölfüggesztését javasolta és a főrendiház úgy határozott, hogy a két gróftól kiszolgáltatja a büntető hatóságoknak.

Az 1911. év július hónapjáról szóló indemnitáshoz Szabó Jenő szólalt föl és a magyarság védelme szempontjából a görög katolikus egyház kérdésével foglalkozott.

A görög-katolikus magyarság jövőjét sötétnek látja, amíg külön liturgiát nem kapnak, vagy külön magyar egyházmegyét létesítenek. A görög-katolikus rítusnak jogszokása, hogy élő nyelvet használ, tehát a magyarok a ruthén nyelv használata folytán hátrányt szenvednek.

A beszéd elhangzása után az elnök figyelmeztette Szabó Jenőt, hogy a főrendiházban beszédet olvasni nem szabad. Szabó olvasta a beszédét, de ebből nem lehet precedenst alkotni.

Zichy János gróf: Reméli, hogy a közel jövőben a római kuria is módot talál arra, hogy a görög-katolikus liturgiában a magyar nyelv megfelelően érvényesíthessék. Egyébként igéri, hogy szívesen foglalkozik a kérdéssel olyan intencióval, amint azt Szabó kifejezte a beszédében. (Helyeslés.)

A főrendiház ezután elfogadta az indemnitást. Következett

a bankszabadalom

meghosszabbításáról szóló törvényjavaslat tárgyalása.

A főrendiház vita nélkül általánosságban és részleteiben is elfogadta a javaslatot, mire az elnök az ülést bezárta.

A miniszterelnök Bécsben.

Budapestről jelentik: A miniszterelnök holnap este Bécsbe utazik, hogy a királynak Ischlbe való utazása előtt a folyó ügyekről jelentést tegyen. Vasárnap kihallgatáson jelenik meg ő felsége előtt. Együttal az új osztrák miniszterelnökkel is találkozni fog.

Barát Armin ünneplése.

Távirati tudósítás.

Budapest, június 30.

A Vidéki Hírlapírók Országos Szövetségének Szabadkán tartott közgyűlésén tiszteletbeli elnökké választották meg Barát Armin kir. tanácsost abból az alkalomból, hogy a miniszterelnöki sajtóosztály vezetésével megbízott. Az erről szóló oklevelet egy 25 tagból álló küldöttség tegnap délben adta át az ünnepelelt lakásán, a hol Palócz László a Szövetség főtitkára fejezte ki a Szövetség rokonszenvét és üdvözlését. Együttal egy művészi kivitelű értékes emléktárggyal lepték meg az ünnepeleltet, aki családja körében fogadta a küldöttséget. Barát Armin meghatóttan mondott köszönetet.

Ez alkalomból délben diszebed volt a Hungária-szálloda fehértermében, melyhez hivatalosak voltak az összes fővárosi sajtóegyesületek is. Az utóbbiak képviselőiben megjelentek Herczeg Ferenc országgyűlési képviselő, mint a Budapesti Ujságírók Egyesülete elnöke, Singer Zsigmond főszerkesztő, az Ujságírók Betegpénztárának elnöke, Gelléri Mór kir. tanácsos, az Otthon és a Szakírók Egyesületének képviselőiben, Béla Henrik, a Magyarországi Laptudósítók Szindikátusának elnöke, Szatmári Mór, a Budapesti Ujságírók Egyesületének alelnöke, Purjesz Lajos, a Budapesti Ujságírók Egyesületének főtitkára, Kopár Ferenc, a Budapesti Ujságírók Egyesületének titkára, Roóz Rezső, az Ujságírók Betegpénztárának titkára, Török Miklós, a Pázmán-Egyesület képviselője, Mandovszky Richárd és Duverdiér Alfonz, a külföldi laptudósítók szindikátusának képviselőiben, Pajor Mátyás, az Ujságírók Otthona részéről, Sugár Ottó, a szakírók egyesületének főtitkára, Balogh Ferenc miniszterelnökségi miniszteri titkár, Gáspár Artur dr. belügyminiszteri titkár, Németh Alfréd dr. miniszterelnökségi segédtitkár, Biró Pál miniszterelnökségi sajtótudósító, Pályi Ede, a Budapesti Napló főszerkesztője, Hevesi József, Lándor Tivadar, a Magyar Nemzet főszerkesztője, Scherl Ervin, a Budapesti Tagblatt szerkesztője, Erdős Armand, az Egyetértés kiadótulajdonosa, Kéry Gyula, a Petőfi-társaság titkára, Zsalusinszky Imre, az Est helyettes szerkesztője és még igen sokan. A lakoma rendkívül lelkes hangulatban folyt le. Balassa Armin dr. (Szeged mondotta az első felköszöntőt, kiemelve, hogy Barát Armin személyes sikere alkalmat adott a vidéki és fővárosi ujságíróknak ilyen kollegiális közeledésére. Lelekes szavakban ünnepelelte a magyar ujságírás megjelent kiválóságait, akik az összes magyarországi ujságírók szolidaritását a mai lakoma alkalmából kifejezésre jutatták.

Herczeg Ferenc, mint Barát Armin legrégibb ismerőseinek egyike, visszapillantást vetett az ünnepelelt multjára, a ki törhetetlen eréllyel, hazafisággal, körültekintéssel egy emberöltőn keresztül önzetlen odaadással működött közre a kulturális érdekek előmozdításán és nemcsak Temesvár példás és csodálatos fejlődésének volt egyik hatalmas faktora, de a magyar ujságírás körül is országos jelentőségű érdemeket szerzett.

Barát Armin köszönő szavaiban hangsúlyozta, hogy a mai ünneplésben nemcsak a személyét, illető kitüntetés bír reá nézve megmérhetlen értékkel, de főképen az, hogy a budapesti hírlapírók, a vidéki kartársakkal együtt ünnepelelvén, közvetlen kollegiális együttérzésüknek adnak kifejezést. Ennek erkölcsi alapjait egész életén keresztül erejéhez képest munkálkodni és szilárdítani igyekezett és most elégtétellel látja, hogy a kulturális és hazafias élelök szolgálatában immár nincsen válaszfal, a központ és a vidéki sajtó között. A vezérkar együtt érez és együtt küzd a vidéki hírlapírás csapataival és így ő is új hatáskörében, melyben a

kormány közhasznú törekvései és a magyar hirlapírás között nem vindikál magának más szerepet, mint azt, hogy a jó ügynek szerény, szolgálatkész és buzgó közvetítője legyen, olyan helyzetet talál munkája számára, melynek előnyeitől azt reméli, hogy azok tehetségének fogyatékosságát szerencsésen fogják pótolni. Igéri, hogy eszközeinek megválasztásában mindenkor a tisztesség és a hazafias érzés parancsait fogja magára irányadóknak tekinteni. (Zajos tetszés, taps.)

Singer Zsigmond nagy tetszés közt hangsúlyozza, hogy a vidéki és budapesti hirlapírás között ő sohasem ismert elválasztó körülményeket. Az országos központok sajtójának működése mindenkor eredményesen és harmónikusan kapcsolódott be a budapesti sajtó munkájába s ennek köszönhető, hogy a sajtó ma Magyarország közéletének oly kiváló és az események alakulásából annyira kimagasló tényezőjévé vált. Barát Ármin kiváló képességeinek érvényesülése ennek a folyamatnak egyik jelensége s ez újabb ok arra, hogy ő maga részéről — kénytelen lévén ez egyszer mégis a megkülönböztető jelzőt használni — a vidéki hirlapírók mai ünnepén legmelegebb baráti érzéseinek adjon kifejezést. (Viharos tetszés.)

Stauber József, az Aradi Közlöny főszerkesztője az aradi hirlapíróknak és társadalomnak üdvözlétet tolmácsolja, ahol Barát Ármin működésére pályája elejétől még ma is meleg szeretettel emlékeznek vissza.

Zima Tibor, a Függetlenség szerkesztője, Barátot ünnepelve, Khuen-Héderváry Károly gróf miniszterelnökre emeli a poharát, mint akinek kinevezési aktusa az ország összes hirlapíróit pártkülönbség nélkül a legélénkebb elégtétellel töltötte el.

Szatmári Mór a magyarországi hirlapíródalomnak a haladás és a közéleti erkölcsök szolgálatában való magasabb értelemben vett szolidaritására üritette poharát. (Élénk tetszés.)

Kovács Dénes humoros tószóban vázolta a hirlapírók dolgait és tolmácsolta azt a ritkán érezhető egyhangú megnyugvást, amelyet Barát Ármin kinevezése az újságírók között keltett.

Felköszöntőt mondtak még Csergő Hugó dr., Duverdiér Alfréd, Székely Sámuel a Balaton asztaltársaság nevében, Porzolt Kálmán, Gelléri Mór, Lakatos Sándor, Mandovszky Richárd, Palócz László. Végül Kovács Dénes dr. Benedek Árpádot köszöntötte fel, mint akit a Vidéki Hirlapírók Országos Szövetsége a mai lakoma rendezésével megbízott. A lakomán Vörös Elek muzsikája mellett a késő délutáni órákig együtt maradt a nagy társaság. Elmaradásukat kimentették: Rákosi Jenő, az Otthon elnöke, főrendiházi tag, Barabás Béla orsz. képviselő, Hegedüs Kálmán orsz. képviselő, Balhazár Dezső ref. püspök, Radó Sámuel udvari tanácsos, főszerkesztő, az Otthon főtájkára, Tömörkény István, Bárczy István dr., a miniszterelnök titkára és Lendvay Miklós (Temesvár) és még számosan.

VÁROS ÉS MEGYE.

A drákói rendelet. Holnap szombat, holnap tanácsülés és a tanács tagjai rettegve gondolnak az építési ügyekre, melyek annyi bajt és bánatot okoznak. Bajt a tanácsnak, bánatot az építetőknek, akiket a lehetetlen építési szabályrendelet csúrt és csavart, érthetetlen paragrafusai értelmetlensége következtében nyakrafőre büntetni kell. Az építészeti bizottság revizálni fogja a szabályzatot. Addig is, míg ez megtörténik, úgy látja jónak, hogy liberálisabb szellemben kell a drákói paragrafusokat magyarázni és ezért Lócs Rezső tanácsnok indítványára a bizottság ma tartott üléséből megkezdte a tanácsot, hogy az átmeneti idő alatt

már kezelje szabadabb szellemben a szabályrendeletet.

Mire jogosít az ipari igazolvány? Évekkel ezelőtt állította ki az iparügyosztály egy építőmester iparigazolványát és minthogy tévedés következtében rosszul jelölte meg a hatáskörét, a tanács eljárást indított a mester ellen és ekkor kitünt, hogy képesítésénél fogva joga van nagyobb épületek elkészítésére is és jóhiszeműen járt el, mikor ilyenekre vállalkozott. Az építészeti bizottság elhatározta, hogy megkeresi az iparügyosztályt és kéri a jövőben az engedélyokmányokban precizirozza pontosan az építőiparosok jogkörét.

Parcellázás-üzlet. Végre rájött a városszabályozási bizottság is, hogy a telekfelosztásokból nem a városnak, hanem a telektulajdonosoknak van igen busás jövedelmük. Ezért ma aztán ki is mondotta, hogy másképp jár el a parcellázási engedélyek kiadásánál mint eddig tette. Vége a szociális frázisokba bujtatott telekspekulációnak és már Mosóczy Istvánnak ma tárgyalt kérvényét eme szempontok szemeltartásával intézte el a bizottság. Mosóczy 17 holdat akar újból parcellázni, de csak úgy engedélyezi a városszabályozási bizottság, ha a kövezési és világítási költségeket a telepre épült házak adómentességéig viseli. Indoklás: a telek parcellázása nem köz-, hanem magánérdek és a város azt nem köteles támogatni. A bizottságba bevetődött azaz eszme, hogy gyűlési határozatot kellene provokálni, mely kimondaná, hogy minden utcanyitás alkalmával a háztulajdonosok viseljék az utcaburkolás egész költségét. Nem kellene ilyen eszközökhöz nyulni, ha a közgyűlés már megalkotta volna az egyedül igazságos mértéket: a teleknevelési illeték szedésére jogosító szabályrendeletet.

SPORT.

Vadászok közgyűlése.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad június 30.

Az Aradi Vadász-Egylet ma délelőtt 11 órakor tartotta évi rendes közgyűlését id. Szalay Károly kir. tanácsos elnöklésével.

Az elnöki megnyitó után Szalay Károly dr. titkár felolvasta a választmány jelentését a múlt évről. A választmány beszámolt azokról a törekvésekről, amelyeket a vadvédelem érdekében kifejtett. Örömmel jelenti, hogy a fácán meghonosításához szükséges vadbuvóhely szerzésére irányult akció végre sikerre vezetett. Viszont mint sajnálatos körülményt konstataálja, hogy az egylet területén a vadorzók nagyon elszaporodtak és a kihágási bíróság felette enyhe büntetést szab ki a vadorzókra, aminek következtében az orvvadászok elriasztása nem remélhető.

A választmány jelentéséhez többen hozzászóltak. Remenyik László szeretne, ha az egylet az új vadbuvóhely mellett a szegénypusztai remizt is fentartaná. Baross Ferenc dr. a kolononélküli kutyák irtására tesz indítványt és indítványozza, hogy a vadorzók feljelentőinek jutalmazására száz korona vétessék fel a költségvetésbe. Ezt az indítványt a közgyűlés el is fogadta.

A pénztári kimutatás szerint az egyletnek az elmúlt évben összesen 3305.60 K. bevétele volt, míg a kiadások 2831.08 koronára rugtak, maradvány tehát 474.52 K. Az egylet vagyona összesen 1320.52 K.

Az egyesület vadászterületén az 1911—12. évadra a vadászat gyakorlását a következőleg állapította meg: Fogoly augusztus 1-től január 1-ig, nyul szeptember 1-től január 31-ig, őzbak április 1-től január 15-ig. Egész évadon át titkos a fácán és őzsuta lövése.

Körvadászatot a jövő szezomban sem rendez a társulat.

A közgyűlés az üresedésben levő egy választmányi tagságra egyhangulag Baross Ferenc dr.-t választotta meg.

+ A „MAK.” Aradon. A vége felé járó football szezon egyik legkiemelkedőbb napja lesz vasárnap, amikor is a Magyar Athletikai Klub teljes első csapatát látja vendégül az Aradi Athletikai Klub, hogy a legsportszerűbb, legértékesebb formában pecsételjék meg azt a barátságot, mely annyi éven keresztül a két egyesületet összekötötte. A mérkőzés szépségét és érdekességét a lejövő csapat kiváló képessége biztosítja. A MAK. klasszist képvisel a footballban s bár az utóbbi mérkőzéseiben vereséget szenvedett olykor-olykor, nem egyszer a legerősebb csoportok felett is szívós kitartásával tudott magának győzelmet biztosítani. A mérkőzés d. u. 6 órakor kezdődik.

Gyujtogatással vádolt nagykereskedő.

(Büntügy a szamosújvári szövőgyár égése körül.)

Távirati tudósítás.

Kolozsvár, június 30.

Igen érdekes ügyben döntött ma a kolozsvári tábla vádtanácsa. Fischer Albert, egy szamosújvári nagykereskedő letartóztatása fölött határozott a bíróság. A kereskedő ellen gyujtogatás címén tett följelentést az Albina s a tábla tizezer korona ellenében szabadlábra helyezte Fischert.

Az ügy előzményei arra az annakidején nagy feltűnést keltett tűzvészre vezethetők vissza, amely Szamosújváron porrá égette a város egyik legvirágzóbbnak ismert ipartelepét, a szövőgyárat. Mint annakidején megirtuk, fényes nappal, megállapíthatatlan okból kigyulladt a szövőgyár s a lángok pusztító munkáját nem tudta feltartóztatni a tűzoltóság. Elégtek az épületek és nem tudták a raktárt sem megmenteni.

A szövőgyár az Albina nevű román pénzintézetnél volt biztosítva s a szövőgyár tulajdonosai, Fischer Albert butorkereskedő, Klein Béla földbirtokos és Fränkel Mihály dr. ügyvéd bejelentették igényeiket a biztosítási díj erejéig. A pénzintézet azonban váratlanul megtagadta az összeg kifizetését s egyben följelentést adott be Fischer Albert, a gyár egyik tulajdonosa ellen, gyujtogatással és biztosítási csalással vádolva a Szamosújváron igen előkelő pozíciót elfoglaló kereskedőt. A dési ügyész elrendelte a vizsgálatot az ügyben s a vizsgálat szenzációs fejleményeképpen elrendelték Fischer letartóztatását. A letartóztatás híre élénk visszatetszést keltett Szamosújvárt, ami természetes is, mert a kereskedőt azolid és kitűnő üzletembernek ismerték.

A dési törvényszék vádtanácsa elé került az ügy s az ügyész csak 20.000 korona kaució ellenében indítványozta a kereskedő szabadon bocsátását. A kereskedő képviselője viszont ötezer koronát ajánlott föl biztosításképpen. A törvényszék kimondotta, hogy 10 ezer korona ellenében szabadlábra helyezi Fischert. A kereskedőt pénteken tartóztatták le s minden követ megmozgattak a kereskedő családja részéről, hogy hamarosan a kolozsvári tábla elé kerüljön az ügy.

Ma döntött is a tábla felebbviteli tanácsa a kereskedő szabadlábra helyezésére nézve. A tábla jóváhagyta a törvényszék vádtanácsának döntését s tizezer koronában állapította meg a kaució összegét. Fischerék lefizették a tizezer koronát s nyomban szabadlábra is helyezték a kereskedőt. A gyujtogatási pörben a kolozsvári törvényszék esküdtbírósága illetékes s a legközelebbi esküdtszéki cikluson fog sorra kerülni az ügy.

A vértanuk emlékének megörökítése.

— A pályázati felhívás feltételei. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 31.

A tizenhárom vértanu örök emlékezetére mauzoleum fog épülni azon a helyen, ahol ma az obelisztk áll. A vesztőhely rendezésére kiküldött bizottság fővárosi művészek közreműködésével megállapította az emlékmű elkészítésére felhívó pályázati hirdetés feltételeit.

Tegnap tartott értekezletén határozott a bizottság a dicő vértanuk emléke külső megjelenítésének formájáról és ugyancsak tegnap készítette el azt a felhívást is, mely a magyar művészeket a leghatalmasabb, legszebb és legfenségebb mű megalkotására hívja versenybe. A bizottság ezzel feladata legfelelősebb részét megoldotta. Ami ezután történik az már az egész ország közreműködését várja és a magyar nemzeten mulik, hogy az, amit Arad annyi lelkesedéssel és önzetlenséggel, történelmi rendeltetésének megfelelően megkezdett, az országhoz és a vértanukhoz méltóan fejezze be.

Mióta az emberiség művészi kérdések megalkotásával foglalkozik, magasabb és hatalmasabb eszme nem került eléje, mint az a feladat, amelyet a vértanu emlék, megalkotása felvet. Arad város közönsége érezte a felelőség súlyát és ezért arra törekedett, hogy a megoldás előkészítéséből, a pályázat kiírásánál kicsinyes, helyi és személyes momentumok teljesen hiányozzanak. Ez így történt. A pályadíjak nagysága, a zsüri összeállítása, a művészi ambíció, felfogás és fantázia feltétlen szabadsága, tiszteletben tartása azt bizonyítja, hogy az ügy országos jelentőségéhez mérten, a bizottság emelkedett álláspontjára nézte feladatát és csak egyetlen célt: a pályázat sikerét tartja szem előtt. Alapos és minden részletre kiterjedő tanácskozás eredménye ez, amelynek egyik legjelentékenyebb momentumja az, hogy lehetővé teszi, most már a gyors lebonyolítást és az emlékmű elkészülte utjából elhárított minden késleltető akadályt.

Elismerés illeti a fővárosi művészeket, akik a nagy cél szolgálatába önzetlenségükkel, készeknek és lelkeseknek mutatkoztak.

Művészek a vesztőhelyen.

A városházán megtartott tanácskozást helyszíni szemle előzte meg, melyen részt vettek:

Feszty Árpád festőművész, továbbá Zala György, az országos magyar képzőművészeti társulat, Bálint Zoltán a magyar mérnök- és építész-egylet, Pogány Mór a magyar építőművészek szövetsége megbízásából, Barabás Béla dr. a vesztőhely bizottság elnöke, Vargass Árpád tanfelügyelő, Lócs Rezső gazdasági tanácsnok, Kovács Vince közművelődési tanácsnok, Priegl István dr., Schwartz Zsigmond, Szántay Lajos, Nikolics Döme, Kocsis Lajos, Tabakovits Emil, Virágh Lajos, Aknay Andor, Keller Izsó, Reinhardt Gyula.

Reggel kilenc órakor gyűlt össze a bizottság és a művészsakértőkkel kocsin kirándult a vesztőhelyre. A bizottság feladatát nemcsak a vesztőhelyen épülendő mauzoleum-emlékmű képezte, hanem véleményt kellett mondania, hogyan kellene az új vashidtól kiindulva, egészen a vesztőhelyig az utat széppé és célszerűvé tenni. A cél ezzel tudniillik az, hogy a mai utat is legyen kifejezője annak a nagy jelentőségnek, amely a vesztőhelyet jelképezi.

A bizottság ezért utját a hidtól kiindulva, többször félbeszakította. A művésztalálkozó területi szemlét tartottak, hogy megállapítsák, mily módon lehetne megoldani a mauzoleumhoz ve-

zető nagyhatalmas fasor, vagy park eszméjét. Tisztán az alapmomentumokat állapította meg a bizottság, mert a megoldást teljesen a pályázók felfogására és művészi ihletére hagyja. A bizottság az időközönkénti szemle után odaért a vesztőhelyhez, ahol leszálltak és hosszabb ideig tanácskoztak, míg végre elhatározták, hogy mauzoleumot arra a helyre kell építeni, ahol jelenleg az obelisztk van, mert az ország közönsége hatvan év óta ezt a helyet ismeri el a vértanuk kivégzési helyéül. Apróra megsemmisíttek mindent, a területet, a fekvését, a terület nagyságát, a pontos méreteket feljegyezték, a vár sáncaiban is megtekintették azt a helyet, ahol a golyó általi kivégzések történtek.

Művészi szabadság.

A szemléről visszatérve tanácskozási gyűlések egybe a művészek a helyi bizottság tagjaival. Barabás Béla elnökölt, aki felkérte a művészeket, hogy első sorban azt döntsék el: vajjon a kiírandó pályázatban irány szabassék-e az emlékművet megalkotó művész elé, vagy pedig reá bizassék, hogy oly megoldási formát válasszon, amelyet akar?

Valamennyi szakértő részt vett a széles mederben folyt vitában, melyet Feszty nyitott meg, azzal a tetszéssel fogadott gondolattal, hogy az emlékmű helyét, a hatvan esztendősközhitnek és a nemzeti kegyeletnek megfelelően, az obelisztk helyén kell megjelölni. Az odavezető ut kiképzésének fontosságát bizonyította ezután, mert az emlékmű hatását a hozzá vezető uttól teszi függővé.

Utána Zala György fejtette ki a maga álláspontját.

— Elfogultan jött — ugymond — Aradra, mert első diadalának a város volt színhelye és ezért Arad a szívéhez van nőve. Azonban minden művésznek a legteljesebb önzetlenséggel, a cinizmust félretéve kell a feladat megoldása felől gondolkoznia, mikor a 13 vértanu temetőjének megalkotásáról van szó. Ez a megoldás olyan legyen, hogy a jövő évezred előtt is jellemezen bennünket.

A vesztőhely egy temető, ahol a nemzet mauzoleumának kell állania. Van Kossuth-, Batthyányi- és Deák-mauzoleumunk, a vértanuk emlékét is így kell megörökíteni. Ha ezt így határozzuk el, akkor a megoldás kerete is adva van. A vesztőhelyen nagy dimenziókkal kell dolgoznia a művésznek és ezért oda szobor nem jöhet, mert ez a természetet nem dominálhatja. A keret tehát bizonyos fokig határozott.

Az emlék helye kétséges nem lehet, úgy él bennem — mondotta Zala — évtizedek óta a hit, hogy az obelisztk helyén egy ember a maga jószántából gondolja, mert tudja, hogy ott végezték ki a hősokeket. Ha bárhol találunk is meg a csontokat, oda kell vinni azokat, a hol az obelisztk áll. Itt kell elhelyezni a 13 vértanu közös szarkofágját. Nagy Sándornak Konstantinápolyban van a szarkofágja és az a görög művészet remeke. A mi az oda vezető ut problémáját illeti, a történelmi szempontot tartja szem előtt és az fontos, hogy merre vittek a kivégzéshez a vértanukat? Ezt az irányt meg kell tartani.

Az egész helyet szomorú tölggyel venné körül és 13 virágos kertet képezne ki a mauzoleum körül. 13 város gondolja és tartsa fenn és mindegyikben legyen egy kisebb emlék, a vértanukra vonatkozó. Nem kell befásítani az egészet, mert az erdőszérség csökkenti a hatást. Francia kertek közepéből emelkedjék ki a mauzoleum. Az egész vesztőhely eszméi megoldásának alapja az legyen tehát, hogy az a nemzet temetője.

Ezekre a szavakra reflektálva Feszty kijelentette, hogy ő sem ragaszkodik az ut kérdésének általa javasolt megoldásához, de szükségesnek tartja, hogy a pályázó művész tudja: van egy adott ut, amelyik helyett azonban egy másikat is tervezhet.

A művésznek feltétlenül meg kell mondanunk — ugymond — hogy mit akarunk. Irányt kell eléje szabni. Ő kálváriára gondol. Egy hatalmas mauzoleum fogadja a hamvakat magába, az odavezető uton álljon 12 stáció, olyan formán, mint az egyházi kálvárián. A közönség már az uton lássa a nagy korszak egyes jeleneteit: március 15-öt, Kossuth Lajos a parlamentben megszavaztatja a honvédséget, Kossuth Cegléd piacán, Komáromban osztrák katonákat magyar asszonyok kokárdáznak fel, Jellasics futása Pákozdnál, Branyisztkó, Buda bevétele, Piskii hid, Világos, Arad, a kivégzés, végül a mauzoleum. Ezt már a pályázatban így kellene kimondani.

Feszty indítványát nem tette magáévá a bizottság.

Bálint Zoltán szólt ellene, mert ez egyéni terv és korlátozza a művészi szabadságot, olyan irányítás, mely a művész fantáziájának szórnyát szegné. Az legyen a cél, hogy sok magyar művész ihletességét, élményeit állítsuk sorompóba. Zalának ad igazat, aki csak az eszmei alap gondolatot jelölte meg. Mi csak a pályázati feltételeket állapítsuk meg, a többit a művészre kell bízni. Általánosságban mondjuk meg, hogy a pályázat célja a vértanuk emlékének monumentummal való megörökítése, mely olyan legyen, hogy már tömegével hasson és a közeledő nézőt már messziről megkapja. Tehát intim jellegű egy általában nem lehet. Fő jellege az, hogy építészeti emlék legyen. A mai oszlop helyén legyen és a művész a rendelkezésre álló tiz holdat úgy használja fel, ahogy akarja és az utat úgy vezesse oda, a hogy a város tulajdonát alkotó 132 holdnyi területből legjobban ki tudja hasítani.

Ami a költségeket illeti úgy véli Bálint, hogy azok előteremthetők lesznek. Ötszáz ezer korona kevés és ezért egy millióval kell számolni.

Utána Pogány Mór a véleményét, aki az ut kiképzésére vonatkozólag Fesztyvel volt egy véleményen, de ő maga is ezt vallotta, hogy feltétlenül mauzoleum épüljön, melyben 13 szarkofág helyezendő el. Feltétlenül szükségesnek mondotta, hogy az obelisztk helyére kerüljön a mű, de a szituációt már előre tartja meghatározandónak.

Az általános vita ezzel be is zárult és Barabás a következőkben összegezte az eredményét:

1. Az emlék helye a mai obelisztk legyen.
2. Építészeti jellegű mauzoleum legyen.
3. A rendelkezésre álló tiz holdat úgy használhatja fel a művész, ahogy akarja és a hozzávezető utat is úgy képezheti ki, amint azt jónak látja.

A verseny feltételei.

Ezután a bizottság a pályázati felhívás tervezetét készítette el.

1. A pályázat országos és abban csak magyar honos művész vehet részt.
2. Célja: A 13 vértanu mauzoleumának (siremlék) nyílt vagy zárt megoldással történő tervezése, környékének rendezése.
3. Mauzoleumhoz vezető ut megtervezése és kiképzése.
4. A felhasználható terület tiz katasztrális hold, mely a mellékelt helyszínrajzon fel van tüntetve.
5. A tiz hold terület építő és kert művészeti rendezése.

6. Terület alkalmas helyén kertész és két munkáslakás, továbbá üvegházak művészi beállítására.

7. A helyszíni rajzot Arad város polgármestere kívánatra megküldi és a város mérnöki hivatala szolgál felvilágosítással.

8. A pályázat nyílt. A névalírással ellátott pályaművek műszaki leírással, hozzávetőleges költségvetéssel 1912. év május elsejéig készítenők el. A lepecsételt rajzok Aradváros polgármesteréhez, a gipszmodellek Budapestre egy később meghatározandó helyre küldendők.

9. A mauzoleum költségei hatszázezer koronáig terjedhetnek. A többi létesítmény költségei ebben az összegben nem foglalhatók bent.

10. Csak abszolút becsü és kivitelre alkalmas műveket díjaznak.

11. A pályatervek a következő léptékben készítenők: terület és ut rajza 1: 400, építészeti modell 1: 20, szobrászati modell 1: 10.

12. Hat díjat tűz ki a város: első díj tízezer korona, 2-ik díj hatezer korona, 3-ik díj négyezer korona, 4-ik díj kétezer korona, 5-ik díj kétezer korona, 6-ik díj kétezer korona.

13. Arad város közönségének jogában áll a pályatervek bármelyikét ezer koronáért megvásárolni.

14. Arad város a díjat nyert pályatervek korlátlan tulajdonosává válik és bármelyikét felhasználhatja a kivitelre.

15. A kivitelre elfogadott terv tervezője az építés mű vezetésével megbízatik.

16. A bíráló bizottság köteles a pályatervek beérkezésétől illetve felállításától számított hat hét alatt dönteni, Arad város közönsége a döntéstől számított egy hónap alatt köteles a pályadíjakat kifizetni.

17. A bíráló bizottság a következőképpen alakul meg: elnöke: Varjassy Lajos, Aradváros polgármestere, tagjai: az Országos képzőművészeti egyesület, egy festő és két szobrász tagja, az Országos képzőművészeti társulat egy szobrász tagja, az Országos mérnök- és építész-egylet két építész tagja, az Építőművészek szövetségének egy építész tagja, az Aradi mérnök- és építész-egylet egy tagja, Aradváros főmérnöke, Aradváros törvényhatóságának két választott tagja, a vesztőhely bizottság elnöke és előadója.

A zsüri működését egyebekben a kereskedelmi miniszter által kiadott pályázati szabályzat elvei irányítják.

A bizottság ezzel befejezte munkáját. Barabás Béla megköszönte a fővárosi művészeknek közreműködésüket.

Délután három órakor a Fehér Kereszt szálloda téli kertjében ebéd volt a vendégek tiszteletére.

A bizottság munkáját javaslat alakjában a jövő hónapi közgyűlés elé fogja terjeszteni a tanács és a közgyűlés dönt véglegesen az ügyben. Értesülésünk szerint a bizottság azt fogja proponálni, hogy Feszty Árpád festőművészt is hívja meg a város a zsüribe.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színházi műsor:

Szombaton: Pálinka, dráma. Gál Gyula vendégfellelépével.

Vasárnap délután: Gyermekelőadás. A kis Lord. Este: Tatárjárás, operette.

* Az idegesek. Tulajdonképpen ma este nyílt meg a szinkör, illetőleg emelkedett hivatala magaslatára. Kacagás verte fel a szellős muzsa csarnokát. Sardou bohózatát, az Idegeseket vették elő az illusztris vendégművész Gál Gyula kedvéért és a közönség, mely nyáron különösképp kívánja a mulatságos darabokat, egészen meg is töltötte a szinkört. Gál nagyszerű humora, pompás alakító képessége olyan fenomenális karikatúrája volt a kellemetlenkedő ideges embernek, hogy a közönség kifogyhatatlan kacagással kísérte minden szavát, mozdulatát. Kétúró partnereket kapott Várnai-ban, Polgárban és dr. Beregiben, akik eredeti humortól duzzadó alakításokkal lepték meg a publikumot. Nagyszerű volt Benkóné, nagyon jók voltak Lászy Etel, Harmath Józsa, Vendrey Vilma, Dolly és Vas. H. G.

* Gál Gyula bucsuja. Szombaton bucsuzik el Gál Gyula az országos nevű színművész az aradi közönségtől. A Pálinka című drámában Kupó szerepét fogja játszani, amely Gál elsőrendű alakításai közé tartozik. Minden képessége és művészete érvényre jut a nagyszínesnek ebben a darabban.

* A vasárnapi előadások. Vasárnap délután a nyári szinkörben gyermekelőadás lesz, amely alkalomból a kis lord kerül színre. A kis lord rendkívül mulattató szellemes énekes vigjáték. A főszerepeket a társulat elsőrendű művészei játsszák. — Vasárnap este a legnagyobb sikert aratott magyar operett a Tatárjárás kerül színre, a régi jó szereposztásban. Mogyoróssy önkéntest Sz. Rontay Boriska játssza, akinek ez alakítása egyik legjobb szerepe.

* Vendrey és Tapolczay Aradon. Vendrey és Tapolczay a Vigszínháznak ez a két kiváló művésze az aradi nyári színház állandó vendégei jövő héten kétszer lépnek fel a nyári színházban. A művészek legjobb szerepeikben lépnek fel az aradi közönség előtt.

* Öregek és fiatalok. (Bemutató az Apollóban). Komoly, irodalmi nivóju társadalmi drámát mutatott be pénteki előadásán az Apolló színház. Az öregek konzervatív felfogását állítja be a szerző a fiatalok könnyelmű gondolkodása mellé s az ellentéteket izgalmassal eszelekmény keretében mondja el a közönségnek. Az öreg munkás meghal s fiára hagyja az üzletet. A fiu szakit az apja felfogásaival s új utakat választ. A régi alkalmazottak közül többet elbocsát, köztük az öreg titkárt is, aki évtizedeken keresztül becsülettel dolgozott. Az ősz tisztviselő szomorú helyzetbe jut: kenyér nélkül marad s már az öngyilkosság előtt áll, amikor rengeteg pénzhez jut: az öreg bankár hagyta néki, de ezt a fia eddig eltitkolta. Ezzel nagy fordulatot vesz a dráma. A volt titkárnak fényesen jövedelmező üzlete lesz, míg a fiatalember könnyelmű élete folytán tönkre megy. A végpusztulástól azonban megmenti az öreg, aki hozzáadja a leányát nagy hozománnyal. A darab sok realisabb jelenetet visz a néző elé. Az izgalmas fordulatokban is bőven gyönyörködhattünk. A darabot igazán meglepő ügyességgel dolgozta fel a kinematográfia. Szombaton is bemutatásra kerül új műsor keretében az „Öregek és fiatalok.” 177

* A Viribus Unitis vízrebocsájtását szombaton ismét bemutatja az Uránia színház. A leg-szenzációsabb hajókeresztelés minden fázisát

nagyszerű felvételben hozza színre az ünnepséget. Ferenc Ferdinánd trónörökös a király képviselőjében ragyogó kísérettel vesz részt ezen a nagy jelentőségű ünnepen. Az aktuális látványosság mellett számos új kép tarkítja a sok izléssel összeállított műsort, melyet szombaton mutat be utoljára az Uránia színház. A műsor egyik nagyhatású képe a Holt város című kép, melyen az indiai pestis pusztítás borzalmas vésznek egy pillanatát dráma keretében megörökítve. A Bandi hipnotizál című képen a kis Abelardnak, ennek a zseniális kis fiúnak pompás trükkjén mulat a közönség. Bandi a hipnózis segítségével leleplezi tolvaj szobalányukat, aki a háziasszony toalett cikkeit dézsmálja. A sok élvezetet nyújtó műsor megérdemli a közönség legnagyobb érdeklődését. 175

Feszty Árpád Aradon.

(Tanácskozások az 1849-iki februári utcai harc megfestéséről.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 30.

Csütörtökön Aradon időzött Feszty Árpád európai híru festőművész, hogy a vesztőhelybizottsággal és néhány művésztársával egyetemben a tizenhárom vértanu emlékét méltóan megörökítő emlékmű ügyében tanácskozzék.

Mielőtt még a festőművész Aradra érkezett volna, felvetődött az az eszme, hogy az aradi utcai harcot, amely 1849 február 8-án folyt le s amelynek megfestését Aradváros közönsége már évekkel ezelőtt elhatározta, a város Feszty Árpáddal festesse meg. A város ugyanis jó néhány évvel ezelőtt megállapodott egy aradi festőművésszel a kép megfestése tárgyában, aki a csatakép elkészítését háromezer koronáért vállalta is. Évek múltak el, de a munka nem akart haladni, végre a megbízott festő azzal a szenzációs kijelentéssel lepte meg a város közönségét, hogy a megalkudott árért nem képes a vállalt kötelezettségének eleget tenni s a megbízást visszaadta. Tanácstalanul állott a város ekkor s az első kísérlet fiaskója el is vette a város vezetőségének kedvét a további alkudozásoktól s időközben mulott az idő, a képből pedig nem lett semmi.

Most aztán, hogy híre járt Feszty jövetelének, a kép ügye feléledt, s az a terv merült fel, hogy a város Feszty Árpáddal festesse meg a hatalmas csataképet. Aradon időztemben komoly tanácskozások indultak meg Varjassy Lajos polgármester és Feszty Árpád között a kép megfestésére vonatkozólag, sőt bizonyos tekintetben megállapodás is jött létre közöttük. Ugyanis abban egyeztek meg, hogy a város fel fogja szólítani Fesztyt ajánlatának megtételére, aminek a művész hamarosan eleget is tesz, s teljes, kimerítő ajánlatot fog a városnak beterjeszteni.

Ha a város aztán elfogadná a művész ajánlatát, akkor Feszty rövid idő múlva ismét Aradra jönne, hogy a kép megfestéséhez szükséges kutatásokat eszközölje, sőt szándékában van az utcai harc még élő szemtanuival beszélni, hogy a kép minél hitebben ábrázolja az Arad város történetében nagy szerepet játszott és nagy jelentőségű harc minden, még a legkisebb mozzanatát is.

Pozitív ajánlatról természetesen még beszélni sem lehet, de viszont Feszty Árpád magántársaságban kinyilatkoztatta, hogy a mintegy 5 méter hosszú és 5 méter széles kép körülbelül 20.000 koronába fog kerülni. Megjegyezte Feszty még azt is, hogy s a nagy nap emlékének megfelelő hatalmas művészi alkotást óhajtana a város közönségének nyújtani, amely díszére válna Arad városának.

Az ARADI KÖZLÖNY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	— — —	357
Szerkesztőség (csak éjjel használható mel-lékállomás)	— — —	151
Kiadóhivatal és hirdetés osztály	— — —	151
Nyomda	— — —	151

Feszty Árpád itt tartózkodása alatt tüzetesen megtekintette a város nevezetességeit. Majd több aradi családnál tett látogatást, így a többek között Kristyóry Jánoséknál, ahol esedékosításának adott kifejezést, hogy polgári családnál olyan nagyértékű képeket és antikvitásokat talált.

Feszty Árpád igen sokáig időzött az ereklyemuzeumban, mindent tüzetesen megtekintett s ekkor kijelentette, hogy a körülmények mérlegelése után megváltozott az a véleménye, amit a veszthely-bizottság ülésén hangoztatott s amelyet a bizottság végül is magáévá tett. A veszthely-bizottság ugyanis úgy határozott, hogy egy templomszerű mauzóleum felállítását írja ki a pályázatban. Feszty Árpádban, saját kijelentése szerint, az ereklyemuzeum megtekintése után egész más koncepció fogalmazott meg az emlékműre vonatkozólag. Mostani véleménye az, hogy egy oly emlékművet kell felállítani, amelyben egyúttal az ereklyemuzeumot is el lehetne helyezni. Így aztán a szabadságharc nagy napjainak emlékei együtt lennének s így együttes hatásban örökítenék meg időtlen-időig e nagy, csudálatos napok emlékét.

Feszty Árpád végül kijelentette, hogy dacára annak, hogy a pályázati feltételek már meg vannak szabva, érintkezésbe lép a pályázó, tervező művészekkel s őket arra bírja, hogy az emlékművet ennek elv alapján alkossák meg.

Az országos nevű festőművész a tegnapi nap folyamán hosszabb látogatást tett Albert Andor szobrászművész műtermében, akinek munkáiról s kompozíciójáról a legnagyobb elragadtatással nyilatkozott.

TANÜGY.

(—) Nyugalomba vonuló igazgató. A vallás-és közoktatásügyi miniszter ma arról értesítette Aradváros közönségét, hogy elfogadta Ábray Lajosnak, a kereskedelmi iskola igazgatójának nyugdíjaztatása iránt beadott kérvényét. A miniszter meleg, elismerő szavakkal emlékezik meg az igazgató munkásságáról és az iskola körül szerzett érdemeiről.

(—) Elhalasztott tanfolyam. Megirtuk, hogy az Országos Magyar Iskola-Egyesület aradi fiókjá július hóra is tervbe vette a csipkeverő tanfolyam szervezését. Ez az Illés utcai iskolában nyílt volna meg. A tanfolyam fentartása az egyesületnek tetemes anyagi áldozatába kerül s ezzel szemben alig huszonötven jelentkező felvételre, ezért az egyesület elnöksége elhatározta a tanfolyam elhalasztását.

(—) Az aradi állami főreáliskolába a jövő 1911—12. iskolaévre már most, július 1-től 5-ig be lehet iratkozni délelőtt 9 órától 12 ig. A főlvevő tanulók 16 korona 40 fillér főlvevői díjat fizetnek beiratkozáskor. Az igazgatóság nagyon ajánlja az érdekelt szülőknek és gyámoknak, hogy különösen a második és harmadik osztályba már most irassák be gyermekeiket, mert megeshetik, hogy a később jelentkezőket a létszám betelítéssel nem lehet majd főlvenni.

(—) Szülők figyelmébe. Az 1911—12. tanévre, az iskola igazgatóságok által előírt kevésbé használt tankönyveket, melyek teljesen új, olcsó kötésben félárban lesznek kaphatók. Az előjegyzéseket már most kérjük eszközölni, miután ezen nagy kedvezményben elsősorban is az előjegyzettek részesülnek. Az előjegyzések Aradon Ingusz I. és fia könyvkereskedésben eszközölhetők. Ugyancsak ezen az 1911. és 1912. évi tankönyvjegyzéket hármentve küldi meg, valamint a múlt évben használt könyveket becsereéli az új tanévi tankönyvekért.

Megszökött bányaspekuláns.

— 120 ezer koronás hiány. —

Távirati tudósítás

Budapest, június 30.

Eltűnt Budapestről vagy két hónappal ezelőtt a pénzvilág egy szereplő tagja, aki rengeteg adósságokon kívül egy esomó megoldatlan rejtélyt hagyott hátra a börzevilág számára. Ezt Budapestről Király Ernő dr., bányatulajdonos és hogy eltűnése nyilvánvaló lett és hogy különböző helyeken egy félmillió adósság maradt utána, kezdtek csak eszmélni az emberek. Kire és mire és miért hiteleztek voltaképp az örökké pénztelen ügyvédnek, aki hozzája még a szélhámosokhoz szükséges bizalmat keltő föllépéssel sem rendelkezett? Amikor aztán nyilvánvaló lett, hogy Király Ernő dr. végleg eltűnt, a hitelezők megrohanták a lakását, a vagyonát, birtokát. A lakása a Vadász-kürtben volt. A lakásán kétezer korona adósságot hagyott hátra a szökövény. És a vagyona, a bánya részvényei, amire hitelét alapította, vásárlás folytán már harmadik kézben voltak. Ez a vásárlás az alapja annak a rengeteg pörnek, amely Király Ernő körül most van megindulóban.

Király Ernőről máig sem lehet megállapítani, hogy került a börzére, hogyan hiteleztek neki és főképen hol uszott el a pénze, illetve min szerezte az adósságát. Tény az, hogy már januártól kezdve a Vadász-kürtben a számláját se fizette, oly szegény volt. Januárban ugyanis elcsapták állásából, amelyet a Nagymádi és Mindszenti Bányatársulatnál viselt. Ezzel egészen kiszaladt a föld a lába alól, sőt attól is kellett tartania, hogy a bányatársulat a nagymérvű sikkasztásért büntetőfeljelentést tesz elene. Megigérték ugyan, hogy nem bántják, de Király tudta, amit tudott, hogy neki ezenkívül is vannak nehezen rendezhető ügyei. Égett lába alatt a föld. Ilyen körülmények között találkozott egy börzeüggyel, akiről azt rebesgették, hogy a fizetése képtelenség felhői tornyosodnak felette. A börzeüggyel egy szerencsés ajánlattal leste Királyt, akiről tudta, hogy szíve szerint hajóra szeretne szállani.

— Ajánlok önnek egy reális üzletet. Adok önnek ötezer koronát, ezzel szemben ön kötelezi magát arra, hogy megszökök. Ön viszont megengedi, hogy százezer koronás adósságot jegyezhessek be könyveimbe, amit én persze — miután megszökök — azonnal le fogok írni. Áll?

Király Ernő megértette, miről van szó. Neki már egészen mindegy, felvette az ötezer koronát és megszökök. A dolghoz tartozik, hogy a börzeüggyel esőndben bejelentette a fizetése képtelenségét, okul adva a nagy differenciákat, amelyek Király Ernő szökésével érték. A hitelezők felültek a trükknek és szépen kiegyeztek vele.

Király Ernő hirteleni és végleges romlását az idézte elő, hogy a Nagymádi és Mindszenti Bánya Részvénytársaságnál rájöttek a manipulációira. A bányának Király maga is társtulajdonosa volt, miután évekkal ezelőtt a bányákba társtulajdonosokat vettek be, akik nevüket és pénzüket adták oda a vállalathoz. Januárban a bányatársulat rájött, hogy Király Ernő, aki igazgatói állást viselt a részvénytársaságban, sikkasztott. A maga adósságait a bánya váltóival fizette. Ily módon mintegy százhuszezer korona kárt okozott a bányatársulatnak. Király, amikor felfedezték sikkasztásait, lemondott a társtulajdonosi jogáról, illetve a részvényeiről. Ezzel aztán csaknem rekompenzálódott az elsikkasztott összeg.

A pörök, a feljelentések már most posthumus Király Ernő ellen, a bányarészvényekbe kapaszkodnak. Persze a szegény hitelezőknek fogalmuk sincs róla, hogy Király Ernő jogérvényesen lemondott a bányarészvényeiről.

A hitelezők nevében Nagy Sándor dr. és Hirsch Teofil dr. tettek feljelentést. Az utóbbi bányavadi panaszt. A feljelentésköz még csatlakozni fognak. Mert sokan hiteleztek arra a Király Ernő bányáira, amelyek — mint kiderült — a holdban vannak.

Uj vasut Aradra.

— Az érdekeltség értekezlete. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 30.

Közlekedési és közgazdasági szempontokból igen jelentős terv első megbeszélése folv le tegnap a temesmegyei Szépfalun. Arról van szó, hogy Temesmegye tizenegy nagyközsége közvetlen vasuti összeköttetésbe kerüljön Araddal. A községek legnagyobb része jelenleg csaknem teljesen el van zárva a vasutól és mezőgazdasági termékeit nem értékesítheti. A különösen zöldségfélék és gyümölcs termelésére alkalmas területeken ma csak búzát vetnek. Amennyiben a terv létesülne, az aradi piac egyszeriben bőségesen ellátná kert terményekkel, ami aztán a drágaság csökkentésére kedvezően hatna. De forgalmi szempontból is igen előnyös volna az új vonat, mely körülbelül százezer utast szállítana évenként Aradra.

Az értekezleten, melyet tegnap délután tartottak a községek névszerint: Ujarad, Kisszentmiklós, Angyalkút, Szépfalu, Traunau, Róthát, Keresztes, Allós, Keszinc, Kisfalud és Hidegkút érdekeltsége nagy számban jelent meg. Körülbelül négyszázan voltak együtt. Felkérés folytán mint szakértő résztvett az értekezleten Sármezey Endre az arad-csanádi egyesült vasutak igazgató-főmérnöke, akinek szakszerű fejtegetéseit az értekezlet tagjai a legnagyobb figyelemmel hallgatták.

Az értekezlet elhatározta, hogy előmunkálati engedélyt kér a kereskedelemügyi miniszteriumtól egy keskenyvágányú gazdasági vasutára. A vasut hossza 36 kilométerre van tervezve, építési költségeit pedig egy millió koronában kontemplálják. A vasut kezdőpontja Arad, végpontja Kisfalud lenne és az üzem vitelével az Alföldi Első Gazdasági Vasutat biznák meg.

Az érdekeltség Aradváros részvételét is biztosítani igyekszik a tervezett vasutnál. E végből kérelemmel fognak a városhoz fordulni, hivatkozva azokra az előnyökre, amik Aradra hárulnak a tervezett vasuti összeköttetés révén.

VIDÉK.

— Zászlószentelés Ujszentannán. Péter és Pál napján volt az ujszentannai ipartestület zászlószentelési ünnepe. A zászlóanyai tisztséget Rauchbauer Nándorné vállalta, akinek tiszteletére előző este fáklyásmenettel szerenádokat adtak. Június 29-én reggel 4 órakor riadó volt. A tulajdonképeni ünnepség délelőtt 9 órakor kezdődött; 12 koszorus leány kíséretében vonult a zászlóanya a templomhoz. A zászlószentelés és szögbeverés délig eltartott; a környékről is igen sokan vettek részt az ünnepségen. Délben bankett volt Zimmermann István vendéglőjében, este pedig ugyanott egy minden tekintetben sikerült tánemulatság volt.

HIREK.

— Az időjárás. (Az országos meteorológiai intézet hivatalos jelentése.) Meleg, inkább csak szélkeleten nyugaton zivataros esőkkel. Sürögnyomprognózis: Meleg, északon és nyugaton elvélve csapadék, zivatarok. Déli hőmérséklet: 24-4 Celsius.

— Károly Ferenc József főherceg a budai várban. Bécsből jelentik: A Zeitschrift mai számában fenntartja azt az értesülést, amely szerint Károly Ferenc József a preszeptív trónörökös nevével Magyarországon, a budai várpalota újonnan épített szárnyában fog lakni. A lap írja, hogy a mézesbeteget az ifjú pár a hetzendorfi kastélyban fogja tölteni. Karácsonykor azonban már mint állandó lakosok, a budai várba fognak beköltözni.

— Tisza István gróf utazása. Budapestről jelentik: Tisza István gróf ma több napi tartózkodásra Gesztre utazott.

— A honvédszázadok új parancsnoka. A király 1911. évi június 20-án Lainzban kelt legfelső elhatározásával Terey József alezredesnek, a szegedi 3. honvéd huszárezred parancsnokának, egészségi tekintetből jelenlegi szolgálati állása alól való felmentését elrendelte és Jamnik József László kassai 5. honvéd huszárezredbeli alezredest a szegedi 3. honvéd huszárezred parancsnokává kinevezte.

— A temesvári hadtestparancsnok kinevezése. Ő felsége Seefranz Antalt, a 7. hadtest parancsnokság vezetésével megbízott altábornagyot a 7. sz. hadtest parancsnokává és temesvári vezénylő tábornokká kinevezte.

— A szerb kormány bukása. Belgrádból jelentik: A Pasics kormány ma benyújtotta lemondását, minthogy több fontos pénzügyi kérdésben ellentétek merültek fel a kormány tagjai között.

— Első mise. Szekeres László minorita hitoktatót e hó 29-én szentelte pappá Glattfelder Gyula megyéspüspök Temesváron. Az új áldozár július hó 2-án vasárnap délelőtt 9 órakor fogja bemutatni első miséjét a minoriták templomában.

— Eljegyzés. Königstein Lajos, Erber és Fleischmann cég képviselője eljegyezte Schläinger Gizike urleányt Tenkéről.

— A megyei közkórház igazgató-főorvosi állás. Ma délután járt le a pályázat a megyei közkórház igazgató-főorvosi állására. A határidőig hárman adták be pályázatukat, még pedig Löwinger Miksa dr. és Posgay István dr. aradi közkórházi főorvosok, Zimmermann Elek dr. dicsőszentmártoni kórházi orvos.

— A görög keleti templom új helye. Megirtuk, hogy az aradi görög keleti egyház vezetősége a Deák- és Weitzer-utcák közt épülő bérpalota munkálatai közben jutottak arra a meggyőződésre, hogy a palota udvarára tervezett templom nem érvényesülhet oly módon, amennyire az kívánatos lenne és céljainak sem felel meg, mert a házakban keletkező zaj zavarhatná az istentiszteletet. Hosszu Vazul lugosi püspök a városhoz ma benyújtott kérvényében részletesen elmondja mindama hátrányokat, melyek az eredeti tervezésből következnek és arra kéri a törvényhatóságot, hogy vagy az Attila-téren, vagy a Teleky- és Pöltenberg-utcák találkozásánál lévő téren engedjen át az aradi egyháznak száz négyezredtelket templom építésére.

— A francia kormány bemutatkozása. Párisból jelentik: Ma mutatkozott be az új francia kormány a Házban. Caillaux hosszabb beszédet tartott, melyet nagy tetszéssel fogadtak. A kormánynak 367 szavazattal 173 ellen bizalmat szavaztak.

— Az angol király apró vendégei. Londonból jelentik: Ma délután ment végbe a százezer londoni gyerek megvendégelése a királyi palotában. A király, a királynővel és a trónörökösrel három órakor érkezett meg. Nagy ovációkkal fogadták. A gyerekek elénekelték a „Good save the King“-et aztán fényesen megvendégelték őket. Háromezer gyerek virágcsokrot nyújtott át a királynénak.

— Asbóth János — aradi lapszerkesztő. Asbóth János Videfalván, nógrádmegyei birtokán meghalt. A politikai életnek és az irodalomnak egy rendkívül érdekes, szertelenségeiben is tiszteletreméltó, fényes tehetségű alakja szállt sirba Asbóth Jánossal, aki a hatvanas évektől kezdve bámulatos szorgalommal dolgozott a szó erejével és kitűnő tollával a konzervatív politika népszerűsítésén. A parlamentben mindössze egy cikluson keresztül szerepelhetett, de ott is hamar feltűnt nagy tudásával és gazdag ismereteivel. Beszédeit mindig szívesen hallgatták, mert tele volt személyes célzásokkal és leleplezésekkel és amint írásaiban, szónoklataiban is ügyesen forgatta a guany borotvaéles fegyverét. Ezért sok ellensége támadt és nem is tudott többé visszakerülni a képviselőházba. Nagyon ártott magának, karrierjének azzal is, hogy Budavár bevételének évfordulóján ő, Asbóth Lajos hős honvédtábornok fia, megkoszorozta Hentzinek a budapesti katonai temetőben volt sírját. Ebben a tettében is az a természetete nyilvánult meg, amely szinte szándékosan kereste a feltűnőt. Asbóthnak akkor igen kemény ostromot kellett kiállania, de azt is hamar elfelejtették neki. Most, hogy halála hírért jelentik, bizonyára Aradon is nagyon sokan emlékeznek meg róla, mert az elhunyt egy rövid életű aradi napilapnak volt a szerkesztője. Az alkotmány helyreállítása után a balközép politikáját Aradon az Alföld képviselte. A Deák-párt szervezkedni kezdett, mert közelgett a képviselőválasztás, melyen olyan két jelölt állott egymással szemben, mint Atzél Péter és Simonyi Lajos báró. A párt 1868. év január elsején megindította ujságját, melynek Aradi Lapok volt a címe Asbóth János felelős szerkesztésében jelent meg az ujság. — De csak három hónapig bírta Asbóth az aradi levegőt. Igen sok személyes differenciái voltak az aradi urakkal és itthagyták őket és a lap is megszűnt néhány hónappal később.

— Elfogott rablócigányok. A battonyai korcsma-rabló cigányok menekülése nem sikerült. Szerdai számunkban megírtuk, hogy a cigánykaraván éjnek idején a battonyai faluvidéki korcsmát támadták meg, de az épen ott cirkáló csendőrök elriasztották a bandát. A cigányok menekülés közben többször lőttek a csendőrökre, akik a karavánból egyet elesíptek. Az üldözés tovább folyt és Kurtics alatt a tiztagu kalandozó bandát elfogták.

— Törökország készülődései. Pétervárról jelentik: Nikita montenegrói király követét, Minskovicot, Neratov külügyminiszter ma kihallgatáson fogadta. Minskovic kijelentette, hogy neki az a megbízása, hogy a balkáni béke fenntartásában érdekelte összes hatalmakat felkérje, hogy lépjenek fel nyomatékosan az albán felkelés megszüntetésére s hogy Albánia egy bizonyos autonómiát kapjon. Véleménye szerint nemzetközi konferencia útján lehetne leginkább elérni azt, hogy Albániában a rendes viszonyok helyreálljanak.

Konstantinápolyból jelentik: A helyzet nagyon komplikált és veszedelmes. A kormány arra az esetre, ha a malisszorok a kitűzött határidőn túl is folytatnák a fölkelést, el van szánva a legvégsőre és szükség esetén attól sem fog visszariadni, hogy Montenegróval háborúra keveredjen.

— Pusztító árvíz. Szászsebesről jelentik: Borzalmas következményei lettek a két nap óta tartó szakadatlan esőzéseknek. A Sebes folyó rohamosan megáradt és mérhetetlen veszedelmeket és károkat idézett elő. Péterfalván elmosta a vízfogót az ár, a hidak legnagyobb részét pedig elragadta. A péterfalvi fűrészgyárat a víz teljesen elöntötte és mintegy száz waggon fát elvitt. A Sebes partján lévő összes községek viz alatt állanak és ha az eső nem szűnik, igen nagy katasztrófától lehet tartani. A Sebes folyón jelenleg a havasokról Péterfalvára fatöngköket usztatnak, de mivel a vízfogót a víz elpusztította, a töngköket nem lehet felfogni és ezek torlódása az erős hidakat is szétrombolja. A közlekedés a havásra egy-két napig szünetel.

— Ötvenéves papi jubileum. Kristofcsák Gyula ujaradi apát-plébános áldozárságának 50 éves évfordulóját az ujaradi népiskolák tantesztületei, — melyeknek az ünnepelt elnök és igazgatója, — nagy fényvel ünnepelték meg. Az iskolák tanulói mintegy 800-an tanítóik vezetésével a leányiskola tágas udvarába gyülekeztek, hol alkalmi üdvözlések és énekek kíséretében fejezték ki elnökük és igazgatójuk iránt táplált igaz rokonszenvedésüket, ragaszkodásukat és szeretetüket. A részleteiben is oly gyönyörű és megható ünnepélyt a „Miasszonyunktól“ elnevezett iskolánövérkek rendezték.

— Ógyalla lángokban. Ógyalláról jelentik: Péter és Pál napján óriási tüzvész pusztított Ógyallán. Az egész község lángokban állott. Nagy szélviharban, délután három órakor eddig ismeretlen okból kigyulladt a Löwinger-féle mérsárszék. A ház fából készült tetőzete egyszerre lángborult. A nagy szél a zsarátnokokat a szomszédos házakra fujta, amelyek szintén kigyulladtak. A tüzhöz az ógyallai és komáromi tűzörség is kivonult, de nem tudtak segíteni. Négy órakor már a szemben lévő zsidó templom, a paplak, a katolikus templom és a járásbíróház épülete is lángokban állottak. A lakosság kétségbeesetten nézte a tűz pusztítását, amelyen a tűzörség a legnagyobb erőmegfeszítés dacára sem tudott segíteni. Később este végre elállott a szél és a tüzőltóknak sikerült a tüzet lokalizálni. Hat ház, köztük két templom égett le. A járásbíróház irattára is a tűz áldozatul esett. A kár óriási, de egyrésze biztosítás útján megtérül. A tűz oka ismeretlen.

— Tízéves találkozó. Június hó 29-én tartották 10 éves találkozójukat azok, kik az aradi kereskedelmi iskolában 1901. évben érettségiztek. A volt osztálytársak nevében Rácz Sándor dr. ügyvéd üdvözölte a tanárokat, kiknek nevében Somogyi Gyula dr. igazgató melegen szavakkal köszönte meg a megemlékezést. Az ünnepély után társas ebéd volt a Központi szálloda télikertjében, melyen a volt tanárokon kívül a következők voltak jelen: Bildhauer Miksa vaggongyári hivatalnok, Csóthy Nándor gazdasági hivatalnok, Ehrenfeld Samu Neumann gyári tisztviselő, Farkas Károly jószágigazgatósági tisztviselő, Fried Lajos nagyszentmiklósi kereskedő, Hoffmann Ottó aradi kereskedő, Jovánov Milán gazdálkodó, Kaufmann Imre kisjenői kereskedő, Kiss István takarékpénztári főkönyvelő, Rácz Sándor dr. ügyvéd, Singer Miklós gyömrői kereskedő, Strausz Gyula kereskedő, Szabó József adótiszt, Walthier Rezső eleki kereskedő.

— Pánik a kolera miatt. Debrecenből jelentik: Ma délelőtt nagy riadalom kerekedett Debrecenben egy kolera-gyanús megbetegedés miatt. Megyeri György mozdonyvezető, aki a máramarosi vonalon teljesít szolgálatot, tegnap este utjáról jövet kolera-gyanús tünetek között megbe-

tegedett. Pár óra múlva felesége is rosszul lett és a kolerához hasonló tünetek mutatkoztak rajta. A városban gyorsan elterjedt és nagy rémületet keltett a híre a kettős megbetegedésnek, annál is inkább, mert a férfi, aki mozdonyvezető, egészen a galíciai határig jár vonatával. A tiszt főorvos alapos vizsgálat után megállapította, hogy Megyeriék baja egyszerű bélhurut. Megyeriék, amint a betegség mutatkozott rajtuk, gondosan elkülönítették. Most már nincs semmi bajuk.

— Ördögűző ál szerzetes. *Lugosról* jelentik: Három hétig szerepelt Lugoson egy páparuhába öltözött szélhámós, a ki hírét terjesztette, hogy ráolvasással gyógyít. — *Dragonescu* János lugosi főkönyvelőnél lakott és ott üzte az ördögöt borsos honoráriumért. Legutóbb egy oláh parasztból negyven koronáért akarta kiüzni az ördögöt. Az oláh átadta a negyven koronát és a pápa megígérte, hogy az ördög másnapra úgy el fog tűnni, mint a kámfor. Eljött a másnap, de az ördög mégsem ment ki és mikor az oláh emiatt kérdőre vonta a pópát, ez azt felelte neki, hogy az ördög olyan szemtelen, hogy már csak hatvan koronáért megy ki. A román erre elöntötte a méreg és minthogy az ördögön kívül hitt a rendőrségben is, megfenyegette a pópát, hogy följelenti. Csakugyan el is ment *Popovics* György dr. főespereshez, a ki rögtön látta, hogy szélhámós telepedett le a város falai közt és rögtön följelentést tett az álpópa ellen. Mire a rendőrség a derék ráolvasó lakásán megjelent, az már eltűnt, hogy másutt boldogítsa a hívőket. Előbb azonban megáldotta a könyvelő lakását, jutalmul a három heti kvártélyért és el látásért.

— A már hetekkel a szülés előtt észlelhető levertség és kimerültség érzése megelőzhető a méz és nátron hipofoszfitek és csukamájolajból készült SCOTT féle EMULSIO használatával. Könnyen emészthető, rendkívül tápláló és egyáltalán nagyon ajánlható készítmény. A községes csukamájolaj visszataszító íze és szaga, valamint nehéz emészthetősége a SCOTT-féle EMULSIO-ban teljesen hiányzik. A SCOTT-féle EMULSIO-t mindenki szívesen ajánlja, úgy szülésznek, mint oly anyák, kik hasonló esetekben sikerrel használták.

— Születések, halálozások és házasságok. Az aradi anyakönyvi hivatalban a hó 30-án a következő születéseket, halálozásokat jelentették be: Született: Tiesz Miklós márványfaragónak Róza nevű lánya. Barna János béresnek János nevű fia. Hám Illés munkásnak Mihály nevű fia. Meghalt: Dul József 81 éves napszámos. Bangár József 2 hónapos fiú. Nadasán Arzén 9 éves fiú. Fűzi Samuné 25 éves pincér neje.

— Értesítés. Tiszteletteljesen szíves tudomására hozom a nagyérdemű közönségnek, hogy Pankotán sok éven át jó hírnévnek örvendő Pavlovits Konstantin-féle vas- és fűszerüzletet f. év július hó 1-én átveszem és azt Pavlovits Constantin utóda cég alatt tovább folytatom. Amidőn ezen változást szíves tudomásul venni kérem, céloim nagybecsű vevőim pártfogását szolid és lelkiismeretes kiszolgálás mellett jó és olcsó áruk adása által kiérdemelni. Jóindulatu támogatást kérve, maradtam szolgálatkészen, teljes tisztelettel Dumbrescu Aurél. 2856

— Nincs többé lábizzadás. Megérkeztek valódi amerikai, angol és francia Sandal cipők. Kaphatók Kutányi J. Arad, Vörösmarthy-utca. Telefon 335 szám. 2259

— Francia illkőrök legbiztosabb készítésére — háslag — a illkőr aroma 1 üveg 60 fillér. Vojtek és Weisznál. 1450

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

A Hungária pamutgyár közgyűlése.

— Az új gyár első éve. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 30.

A Hungária pamutgyár részvénytársaság tegnap délelőtt tartotta második évi rendes közgyűlését az aradmegyei takarékpénztár helyiségében. Az új részvénytársaság rövid fenállása ellenére is nagy és eredményes munkára tekinthet vissza. Neuman Adolf a gyár megteremtője és Loránd Emánuel a gyár kereskedelmi igazgatója fáradhatatlan és nagyarányú munkásságának köszönhető, hogy a gyár üzembhelyezési munkálatai minden zökkenő nélkül kitűnően sikerültek.

A közgyűlésen Dániel Ernő báró igazgatósági elnök távollétében Neuman Adolf elnökölt, aki emelkedett szavakban üdvözölte a részvényeseket. A jegyzőkönyv vezetésére Mandl Vilmos dr. ügyészt, annak hitelesítésére Tenner József és Tüdős Béla részvényeseket kérte fel.

Loránd Emánuel vezérigazgató olvasta fel az igazgatósági, felügyelő bizottsági jelentéseket és vagyoni kimutatást. Az igazgatósági jelentés részletesen beszámol a gyártelep elmúlt évi üzembhelyezéséről, a munkaviszonyokról és a gépek beszerzéséről. Ami az első tulajdonképeni üzleti év esélyeit illeti, erre nézve — az előre nem látható ipari konjunktura befolyásától eltekintve — elsősorban az lesz irányadó, hogy mennyire sikerül a nálunk uralkodó nehéz munkaviszonyokkal megküzdünk és gyárunk számára állandó jellegű szakmunkásokat biztosítanunk és hogy a helyi munkások mily mértékben lesznek képesek a gépek racionális kibaszálása céljából szükséges jártasságra szert tenni. — A próbaüzem alatt máris bizonyítékot szerezhettünk arról, hogy a tökéletesség magas színvonalon álló gépeink segítségével elsőrendű anyagot vagyunk képesek előállítani és annak alapján sikerülni fog cikkeinket a fogyasztók körében megkedveltetni. A gyár vagyona 2.222,000 koronában van megállapítva. A közgyűlés a felolvasott jelentéseket tudomásul vette. A vezérigazgató, igazgatóság és felügyelő-bizottságnak a szokásos felmentvényt megadta.

Az alapszabályok módosítása után a közgyűlés egy évi időtartamra Tenner József indítványára az igazgatóság tagjainak megválasztására került a sor.

Igazgatósági tagokká megválasztottak egyhangú lelkesedéssel Dániel Ernő báró, valósgos belső titkos tanácsos, *Andrényi* Károly, *Haefele* Jean, gebweileri (Elzász) fonógyáros, *Hatvany-Hatvani* Béla báró, *Nesnera* Aladár, *Neuman* Adolf, *Ring* Géza, *Urbán* Iván főispán.

A felügyelő-bizottsági tagok tiszteletdíját a közgyűlés három évre, évenként ötszáz koronában állapította meg.

Indítvány nem lévén, a közgyűlés az elnök lelkes éljenzésével véget ért.

— Új pénztárat Aradon. Az Aradi Általános Takarékpénztár, amelyet az Aradi Kereskedők Takaré- és Hitelszövetkezetének vezetői a Debreceni Első Takarékpénztár részvételével alapítottak, június 29-én délelőtt tartotta alakuló közgyűlését. *Hegyi* Albert indítványára a közgyűlés elnökévé Tüdős János dr. orsz. képviselőt választották meg, aki a gyűlést megnyitva, a jegyzőkönyv vezetésére *Sugár* dr. Jenő ügyvédet, annak hitelesítésére *Grossmann* Alfréd dr. és *Nacht* Viktor részvényeseket kérte föl. A szervezés munkálatairól *Faragó* Rezső tett jelentést, amely szerint az 500,000 K. részvénylőke 574 részvénynyel, azaz 114.800 K.-val

tuljegyeztetett. Az alapszabályok megállapítása után intézeti elnökké Weisz Márk nagyiparost választották meg. Az igazgatóság tagjaivá ki-nevezettek: Tüdős János dr. orsz. képviselő, *Hegyi* Albert nagykereskedő, *Daimel* Lajos kereskedő, *Domán* Sándor kereskedő, *Freud* Fülöp nagykereskedő, *Keppich* Zsigmond nyomdatulajdonos és *Schreiber* Vilmos dr. orvos. A felügyelő bizottság tagjaivá: *Kneffel* Lajos nagykereskedő, *Martinek* Ferenc, a Debreceni Első Takarékpénztár főhivatalnok, *Glück* Dezső, *Holzeisen* József (Pécska), *Kaufmann* Lajos (Vinga) és *Meer* Ármin választották meg. Az igazgató-választmány tagjai lettek: *Adler* Andor, *Berger* Albert, *Brandeis* Henrik, *Böhme* Géza, *Bodroghy* Imre dr., *Dózsa* Dezső, *Fleischmann* Jenő, *Ecker* Gyula Éles Béla dr., *Erdős* Pál, *Fenyves* Károly, *Funkelstein* József, *Földes* Soma, *Goldschmidt* Sándor, *Grallert* Rezső, *Grossmann* Alfréd dr., *Hegedüs* Gyula, *Kohn* S. N., *Koch* Dániel, *Kohn* László, *Kornis* Ödön, *Kotzander* Ignác, *Klein* Sándor, *Kaufmann* Sándor, *Leichter* Lipót, *Luszt* Ferenc dr., (Pécska), *Lusztig* Ármin, *Lévai* Adolf, *Mairovitz* Emil, *Nacht* Viktor, *Oravetz* Miklós, *Riesz* Mátyás, *Reusz* Sándor, *Rajz* Jenő, *Szöllösi* Zsigmond dr. (Pécska), *Schäffer* Henrik, *Somló* Armin dr., *Szabó* Albert, *Schenk* Ferenc (Pécska), *Szenes* Soma, *Schwartz* József, *Stengl* Andor, *Szűcs* F. Vilmos, *Schwartz* Manó, *Tenner* József, *Tedeschi* Viktor, *Vajda* Iván dr., *Weisz* Adolf (Ujarad).

A közgyűlést követő igazgatósági gyűlés az új intézet ügyvezető-igazgatójává *Faragó* Rezsőt, jogtanácsosává *Sugár* Jenő dr.-t választotta meg. A takarékpénztár valószínűleg július közepén kezdi meg működését s mellette az Aradi Kereskedők Takaré- és Hitelszövetkezte tovább is fenmarad, működését a szövetkezeti hivatáskörre szabva.

— Az arad-nagykikindai vasut r.t. közgyűlése. Az arad-nagykikindai helyi érdekű vasut részvénytársaság ma délután két órakor tartotta meg évi rendes közgyűlését, melyen az igazgatóság az első, 1910-iki üzletév eredményével számolt be. Az ülést *Bogdán* Zsviko dr. orsz. gyűlési képviselő igazgatósági elnök nyitotta meg. Megállapította, hogy a közgyűlést szabályszerűen hívták egybe s azon 17 részvényes jelent meg, kiknek összesen 5578 szavazatuk van. Bejelenté, hogy a kereskedelmi miniszter a közgyűlésre miniszteri biztosként *Halász* László dr. miniszteri osztálytanácsost küldötte ki. A vasut összes vonalait 1910. november 24-én adták át a forgalomnak s így az első üzletév az alapszabályok értelmében 1910. december 31-én véget ért. A csonka üzletév vesztesége 393,750 K 54 fillért tett ki. Bejelenté még az igazgatóság, hogy a múlt év december 16-án tartott rendkívüli közgyűlésen elhatározott alaptőkeleszállítást a kereskedelmi és pénzügyminiszter jóváhagyta. Miután a közgyűlés az igazgatóság jelentését tudomásul vette és az igazgatóság és felügyelőbizottságnak a felmentvényt megadta, a felügyelőbizottság új tagjaivá egy évi időtartamra az elnök indítványára *Vangyel* Gézát, *Reitter* Imre dré és *Kilényi* Jánost rendes és *Pánits* Istvánt pótagul megválasztották. A felügyelőbizottság tagjainak díjazásul 100 korona jutalmat és 50 korona utazási díjat állapít meg a közgyűlés.

— Nyilvános versenytárgyalás. Az aradi kereskedelmi és iparkamara tudatja az érdekeltek körökkel, hogy Aradon 1911. évi július hó 31-én délelőtt 9 órakor a m. kir. 8-ik honvédszolgálat 3-ik zászlóalj gazdasági hivatalának irodájában nyilvános versenytárgyalás fog tartatni széna, szalma és tűzifaszükséglet biztosítása céljából.

KERESSÜK MINDENBEN A LEGJOBBAT!

Legyünk óvatossak az egészséges ivóvíz választásánál, igyunk és kérjük természetes sá-mindenütt — **Szántói** vanyuvizet, mely gazdag, természetesen szénadtartalmánál és rendkívül szerencsés vegyi összetételénél fogva igen kellemes ízű, az egészségre nézve, hasznos, elsőrangú.

ASZTALI és GYÓGYVIZ.

Bornak: FÜSZER.

Betegnek: GYÓGYSZER.

Egészségesnek: ÜVSZER.

2847

Főraktár: ARADON ÉLES ÁRMIN fűszerkereskedőnél.

Női A Pozsonyi Kereskedelmi és Iparkamarától fenntartott nyilvános, három évfolyamos **Felső Kereskedelmi Iskola Pozsonyban** Érettségi vizsgálat. Államkövetítés. Intermunk. Ertesítőt kívánatra küld. az igazgatóság.

Aradi gabonavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 30.

Az aratás küszöbén állunk és megelégedéssel állapítjuk meg, hogy ezidőszereint az időjárás ellen nem merül fel panasz.

Egy kis eső nem ártana, reméljük, hogy a föld a szükséges öntözést idejekorán megkapja. A gabonaüzlet irányzata a kedvező kilátásokra, lanya.

Elkelt a mai piacon:

600 mm. buza	11.40—11.50
300 mm. tengeri	6.80—6.90
Zab	8.50
Arpa	8.30
Rozs	8.10

Az árak ötvenkilogrammonként, koronákban értendők.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Távirati tudósítás.

Budapest, július 30

Amerika 1/4-el magasabb. Kínálat gyenge, vételnincs, 3 ezer mm. 15—20 fill. olcsóbb.

Az árak 50 kilónként számítva:

	Déli sziat	2 órai sziat
Buza 1911. októberre	11.62—11.83	11.61—11.83
Buza 1911. áprílisi	11.92	11.93
Rozs 1911. októberre	9.25—9.26	9.25—9.27
Tengeri 1911. májusi	6.67—6.68	6.60—6.61
Zab 1911. októberre	8.12—8.03	8.01—8.01

Budapesti értéktőzsde (Táv. jelentés).

Július 30.

Magyar aranyjárdék 4 ⁰ / ₀ ...	111.90
Magyar koronajárdék 4 ⁰ / ₀ ...	91.15
Magyar koronajárdék 3 ¹ / ₂ ⁰ / ₀ ...	80.15
Magy. földteherm. kötvény 4 ⁰ / ₀ ...	91.75
Horvát-szlavon földteherm. kötvény ...	94.—
Magyar nyeresémsorsjegy kölcsön ...	220.—
Tiszaszab. és szegedi sorsjegy kölcsön ...	150.—
Osztrák járadék papirban ...	92.45
Osztrák járadék ezüstbe ...	96.10
Osztrák járadék aranyban ...	116.50
Osztrák koronajárdék 4 ⁰ / ₀ ...	92.25
1880. évi osztrák államsorsjegy ...	161.—
Osztrák-magyar bankrészvény ...	19.42
Magyar hitelbank-részvény ...	832.—
Osztrák hitelintézeti részvény ...	657.—
Osztr.-magy.-államvasuti részvény ...	78.50
20 frankos arany (Napoleonkor) ...	19.02
Német birodalmi márka ...	117.57 1/2
London vista ...	240.20
Páris vista ...	94.92 1/2
20 márkás arany ...	23.51

A Temesvári Lloyd-Társulat.

Árnyékosarnokának hivatalos árjegyzéke.

Távirati tudósítás.

(Árak 50 kilogrammonként korona értékben.)

1911. Jul. 30.

Buza (szokvány-minőség):

75 kilogrammos	11.20—11.25
76	11.25—11.30
77	11.35—11.40
78	11.45—11.50

Buza (Temesvári keresk. áru):

75 kilogrammos	11.05—11.11
Rozs	8.15—8.21
Arpa	7.95—8.01
Zab	8.41—8.50
Tengeri	6.75—6.80

Budapest-Kőbányai sertéskereskedelem

— Jul. 30. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon felül súlyban — fillérig; közép páronként 300—400 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig; fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felül súlyban 168—170 fillérig; fiatal közép páronként 251—320 kilogrammig terjedő súlyban 171—174 fillérig; könnyű páronként 250 kilogrammig terjedő súlyban 164—164 fillérig.

Sertéselészettel: jun. hó 26. napján volt készlet 27762 darab, jun. 27. napján rendelkezésre állt 3.0 darab, jun. 27. napján elszállított 297 darab, június 28. napjára maradt készletben: 27794 darab.

A hízott sertés ület irányzata esendes.

Felelős szerkesztő:

Bolgár Lajos.

NYÁRI SZÍNHÁZ.

Aradon, 1911. július 1-én szombaton.

Gál Gyula, a budapesti Nemzeti Színház művészének felleptével:

A pálinka.

Színmű 5 fel. 8 képből. Zola Emil „L'assommoir” című regénye után írták W. Busnach és U. Gastineu fordította: Rako Jenő. Rendező: Kesztler Ede.

SZEMÉLYEK:

Kupeau	Gál Gyula	Csahos	Vass Jenő
Lautier	Delli Lajos	Gervaise	Kápolnay J.
Jaj a csizmám	Heltai J.	Virkiudó	Novák Irén
Goujet	Huzár K.	Goujetné	Benkőné
Poiszon	Várnay Jenő	Bochéne	Follinusné
Rostélyos	Polgár S.	Nana. 16 éves	Vendrey V.

Kezdeté este 8 órakor.

APOLLÓ SZÍNHÁZ

az Andrássy-téri új Lloyd-palotában.

Uránia Magyar Tudományos Színház aradi színpadja.

Ma, szombaton 1911 július 1-én:

1. A rózsák fejlődése. Ter. észetutáni felvétel. — 2. A kereskedősegéd boszúja. Pompás bohózat. — 3. Tengeri kutyák Peru partj. n. Látványosság. — 4. A békeszerző gyermek. Gyönyörű dráma. — 5. Váratlan mézesetek. Humoros. — 6. Betlehem és Palesztina. Természetutáni kép. — 7. Wokuczka ur zavarban van. Kacagató. — 8. Öregek és fiatalok. Szenzációs szociális tárgy dráma. — 9. Ki eszi meg a pulykakast? Nevettető kép.

Előadások délután 6 és fél órától.

Utolsó előadás este 11 óráig.

Helyárak: Feholy ülésenként 1 kor. Zartszék 1 kor. I-éd hely 80 fillér, II-ik hely 60 fill., III-ik hely 40 fill., IV-ik hely 20 fill.

A hölgyek kéretnek a nézőtérre kalap nélkül megjelenni.

Műsort ingyen kapni a jegyzedőknél.

Saját zenekar.

URANIA

mezőfőnykép színház.

(Sáro Simony-utca I. szám, Szabadság-tér mellett.)

Ma szombaton 1911. július 1.

1. Tarantói képek. Látványosság. — 2. A rikkancs. Dráma — 3. A szerencsetlen véletlen. Bohózat. — 4. Szövetség és szerelem. Dráma. — 5. Dühöngő részeg. Bohózat. — 6. Holt város. Szenzációs dráma. — 7. Bandi hipnotizál. A kis Abelard mókáiból. — 8. Névtelen kép. Látványosság. — 9. A Viribus Unitts dreadnought vízrebocsajtása. Eredeti felvétel a trieszti ünnepségről

Előadások d. n. 6 órától kezdve este 11 óráig.

Helyárak: I. hely 1 kor., II. hely 80 fill., III. hely 60 fillér, IV. hely 40 fillér, V. hely 20 fillér.

Ruhatar. — Buffet.

Az előadások tartama 2 óra.

Az előadásra bármikor be lehet menni.

NYILTTÉR.*

Háas közönetet mondunk mind azoknak, akik drága halottunkat

Árgyelán Demetert

utolsó útján elkisérték s fájdalmunkat részvétükkel enyhíteni iparkodtak.

A gyászoló család.

Világhírű amerikai és angol

sandalcipők

óriási választékban, előnyös

svári áron árusít, csak

Kutányi J.

Arad, Vörösmarthy-utca I. Telefon 335.

MEGNYILT

Arad, Szabadság-tér 18.

Osztrák-magyar bank.

Az Osztrák-magyar bank minden részvénye után az 1911-iki első félévre (64. osztalék-szelvény) az alapszabályok értelmében járó

Huszonnyolcz korona

összegű osztalék f. é. július 1-iki fogva az Osztrák-magyar bank bécsi és budapesti főintézetinél, valamint összes fiókinézetinél kifizettetik.

Budapest, 1911. évi június hó 28-án,

OSZTRÁK-MAGYAR BANK.

Popovics
kezményző.

Gutmann
főtanácsos.

Pranger
vezérigazgató.

2899

(Utánnomás nem díjaztatik.)

A jó gazdasszony befőttekhez kérje a „Dunstol-t“

„Dunstol“ a legjobb gyümölcs konzerváló. Kapható minden fűszerüzletben 10 és 20 filléres levél alakú csomagolásban. Raktár és képviselő: Szemző Armin áruügynöknél Aradon Telefon 592 szám. 2618

Aki bort, gyümölcsöt, gabonát, butort,

Zongorát, stb.

Azonnal, vagy

rövid időn belül eladni óhajt,

aki üzletet, műhelyt, lakást, stb. kiadni kíván,

de nincs rá vevője, illetve bér-
lője,

igen gyorsan eredményhez jut,
ha az **Aradi**

Közlöny kis hirdetési rova-
tát használja. Aki

összeköttetés és ismeretség híján
házastársat, nevelőt, könyvelőt,

Zsellért, stb. keres, továbbá aki

iovat, kocsit, földet, házat, stb. ven-
ni, vagy eladni akar, ha hirdet,

özönével kap ajánlatot. A hirde-
tés a hirdetőre kész

nyereség.

Aki tehát okosan számít és

pénzére nem akar mindenáron

ráfizetni,

óriási meglepetésben lesz része,

Ha mindenkor

igyekszik apróhirdetéseit

részletesen összeállítva, a hir-
detés

díjának beküldése mellett, az
„Aradi Közlöny“-ben

elhelyezni. A sikeres eredményt

több száz és száz eset igazolja.
igy tehát

érdékében áll

Sürgősen

ez ügyben

intézkedni.

Apró hirdetések.

Minden szó 4 fillér, vastagabb betűvel
8 fillér. A legkisebb hirdetés 60 fillér

Az apróhirdetések díja a szavak
száma szerint számítódik. Minden
szó 4 fillér, feltünőbb szedéssel 8
fillér. A vastagabb betűkkel kívánt
szavak a kéziratban aláhúzással
jelzendők.

Sz. A.

levelét megkaptam, tartalmát ille-
tőleg nem tudok bővebben erre
vonatkozólag. Kérek alkalmat az
ismeretséghez, esetleg kimerítőbbet
levelben. 2912

Használt írógépek

gyárilag javított állapotban **bámu-
latos olcsó árban** kiárusít-
tatnak. Lukács Rezső, írógépüzlet
Luther Márton-utca 1. szám. 2426

Karácsonyról

visszamaradt legdivatosabb doboz
levélpapírok teljesen ép dobozok-
ban 25% engedménnyel lesznek
kiárusítva Ingusz I. és Fia könyv
és papirkereskedésében Andrásy-
tér 16. Maurer-féle kilométer auto-
mobil- és kerékpár térkép ára 60
fillér. 555

Kiadó új lakások.

Egy üzlethelyiség, több egy és
kétszobás lakás augusztus hó
1-re kiadók, a zsidó temető és
az ujonnan nyitott Mária-utcaiban.
2881

Eladó

70 hektóliter 5 éves ó-bor Aradán
Sofronnál Világoson. 2786

Confetti,

lampion, serpentin olcsó áron kap-
ható Pichler Sándor könyv-, papír-
és írószerkereskedésében Arad,
Szabadság-tér 1. sz. — Egyesüle-
teknek tömeges vételnél árkedvez-
mény. 2551

Angol nyelvben

kitűnő gyakorlati módszer szerint
oktatást nyújt, Angliában évek
hosszu során át tartózkodott ki-
váló képzettségű nyelvtanár. Bő-
vebbet Kerpel Izsó könyvkereske-
désében. 2880

Automobil

Puch-gyártmány 8 lóerős, 2 szemé-
lyes, teljesen jó karban eladó. Cím
kiadóhivatalban. 2871

Tanítást

vállal oktatásban jártas alapvizs-
gázott bölcsészettanhallgató, hely-
ben esetleg vidéken is. Szíves meg-
kereséseket „Tanárjelölt” jellegére
a kiadóhivatalba kérek. 2876

2 szobából álló Garzon

lakás augusztus 1-ére kiadó Nádó
utca 14. sz. 291

Román községben

jóforgalmu 17 év óta fennálló
vegyes kereskedés házzal együtt
eladó. Bővebbet Pollák Lipót Főnlak
Temesm. 2857

Két intelligens fiu

tanulónak felvétetik azonnal, vagy
az iskolák végeztével. Dürr Gusztáv
csemege, fűszer, ásványvíz ke-
reskedésében Aradon. 2225

Álalkalmi vétel

alig használt salon berendezés,
valamint uri és vendégszoba bu-
torok elköltözés végett legolcsóbb
ár mellett kaphatók. Tudakozni
Rubinstein Mór szállitonál. 2866

Egy nagy consol-tükör

és egy hálószoba-lámpa gáz- és
villanyra eladó. Atzél Péter-utca
2. sz. I. em. 2914

VIII. gimn. pótvizsgákra

sikeresen előkészít. Szíves meg-
kereséseket „Biztos siker” jellegére
a kiadóba. 2911

Eladó.

1000 m. hasáb bükkfa boklia vá-
vágásba Petrika Miklós cég. Állo-
más Bokszeg-Beél. 2889

Két jöhből való

erkölcsös fiu tanulónak felvétetik.
Kohn Armin és Fivére üvegnagy-
kereskedő cégénél Bőtös-utca 2858

Kerések

4 polgárit végzett kisasszonyt kül-
csönkönyvtáram részére. Kerpel
Izsó könyvkereskedése. 2917

Azonnali belépésre

kerestetik románul is beszé-
lő és fűszerszakmában já-
rtas és kedősegéd. Ajánlatot
Kerpel Izsó, Hunyad-
dők be.

Rőfös,

dívat segéd
magyarul,
beszél, c
20—25 év
képes a
2918

Magán-detektív és felvilágosító intézet

Arad, Forray- és Rákóczi-u. sarok.

Elvállalok bizalmi, házassági, örök-
ségi és egyéb kényes ügyekben

■ kutatásokat ■

személyek, lakások, üzletek, avagy
alkalmazottak feltűnés nélküli meg-
figyelését, eltűnt egyének ztáti

kinyomozását

bel- és külföldön. — Levélbeli meg-
hívásokra bárhol megjelenek —
Titkos intézkedés. — Válaszbélyeg.

Vezető: **Fodor A.**

1218—1911. kh. sz.

Hirdetmény.

Tudomásomra jött, hogy a házak
előtt elvonuló gyalog-járdákat a
késői nappali órákban seprik, mi-
dön már élénk közlekedés van.

Miután ez az eljárás a járó-
kelőkre nemcsak kellemetlen, ha-
nem a seprés folytán előálló por
a közegészségre is ártalmas, köz-
egészségi érdekből felhívom a ház-
tulajdonosokat, hogy gyalogjár-
dáikat est- 10 órától reggel 5 óráig
terjedő időközben separtessék le
és a por keletkezésének megaka-
dályozása céljából seprés előtt azt
jól locsoltassák meg.

Akik ezen intézkedésemet meg-
szegik, az 1876 évi XIV. t.-cz.
7. § a alapján 600 koronáig ter-
jedhető pénzbüntetéssel lesznek
büntetve.

Arad, 1911. évi június hó 12.

Green,
h. főkapitány.

Használt

13083—1911. j. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulírott jószágigazgatóság köz-
hírré teszi, hogy a Stancsófalva
község határában fekvő telepterület
mezőgazdasági részén mintegy
3756 hold területen gyakorolható
vadászati jognak bérbeadása végett
1911. évi július hó 24-én délelőtt 10 óra-
kor a Jószágigazgatóság tanács-
termében zárt írásbeli versenytár-
gyalás fog tartatni.

Kikiáltási ár évi bér 300 korona.
Béretartam: 1912. január 1-től
1917. december hó 31-ig, vagyis
6 év.

Árverelni szándékozók tartoz-
nak a kikiáltási ár 10%-át az ár-
verés megkezdésekor készpénzben
letenni. Zárt írásbeli ajánlatok
1 koronás bélyeggel ellátva az ár-
verés megkezdéséig nyújtandók be.
Elkészett távirati, vagy utóárla-
tok nem lesznek figyelembe véve.

Haszonbérbeadó kincstár fen-
tartja magának a jogot, hogy a
beérkezett ajánlatok közül tekin-
tet nélkül azok nagyságára, sza-
badon választhasson.

Árverési, valamint a szerződés-
beli feltételek alulírt jószágigaz-
gatóságnál a hivatalos órák alatt
megtekinthetők.

Arad, 1911. évi június hó 28.

M. kir. állami jószágigazgatóság.

Utánnomlás nem díjaztatik. 2910

Fürdő!

a Simay gőzfürdőben levő

uszoda

a nagyérdemű közön-
ség rendelkezésére áll
déli órától fogva. ...

Idényjegy 20 korona.
10 drb. abbonama 4 kor.
4 drb. abbonama 2 kor.

Gyermekek uszásra
tanításáért és azok
részére 20 K.

33111—911. IV. c.

Hirdetmény.

A m. kir. pénzügyminiszterium 72012—911. számú ren-
deletével az aradi m. kir. sóhivatalnál a sóárakat 1911. év
július 1-től 1912. évi június 30-ig a következőkben állapi-
totta meg:

- a konyhasó a sóhivatalnál 100 kgm. 21 kor. 84 fill.,
- b) konyhasó a teljes vasuti kocsik rendelésnél a vasuti
állomáson átvéve 100 kgm. 21 kor. 56 fillér,
- c) marhasó a sóhivatalnál 100 kgm. 10 kor. 22 fillér,
- d) marhasó teljes vasuti kocsik rendelésnél a vasuti áll-
máson átvéve 100 kgm. 9 korona 99 fillér

2875

Aradi m. kir. pénzügyigazgatóság.

Vinga nagyközség előljáróságától.

2464—1911.

Ajánlati versenytárgyalás.

Vinga nagyközség tulajdonát képező immár alaposan kita-
tározott nagyvendéglő és mellékhelyiségei 1912. évi január
1-től három egymásután következő évre nyilvános zárt ajánlat
benyújtása mellett 1911. évi augusztus 10-én d. e.
9 órakor bérbeadtnak.

Kikiáltási ár 4200 korona, miért is ajánlatot tevők ennek
10%-át biztosítékul ajánlatukhoz csatolják.

A részletes feltételek a hivatalos órák alatt az előjáró-
ságnál betekintheők. 2909

Vinga, 1911. június hó 26-án tartott közgyűlésből.

Schäffer József,
főjegyző.

Sztojanov Ferencz,
bíró.

Nagymennyiségű**maculatura**

jutányos áron eladó.

692—911. sz.

Maculatura-kivonat.

1850 korona
álló és Arad-
ható-ágnak
izlecsapoló
29—911.
munkálat
rgyalást
targya-
ályzat
mond-
18-ik
n a

Figyelem hölgyeim!

Figyelem hölgyeim!

**Jövök a
nagyvásárra!**

Remek szép angol aljakkal,

pongyolák, csipke, selyem, szövet, vá-
szon, delin, kreton bluzokkal, sely m.
lűszter, clott alsószoknyákkal. Leányka
lűszter és szövet matröz ruhákkal.
Leányka kabátok és ruhák már fél-
évestől kezdődnek.

Mind külföldi elegáns áruk!

Az árak oly olcsók, hogy bámulatba ejtik a vásárló
közönséget.

Pongyola delinből frt. 2.50.

Bluzok már frt 1.

Áruraktárim a női kabátos sátrak során van.

Kérem b. vásárlásaikkal megtisztelni, mert ilyen szép
dolgokat és olyan olcsóért, mint én adom, soha nem vettek
a hölgyek.

Tisztelettel

2900

Brüll Zsigmond.

ja, könyvkötészete és beütömöntödeje.